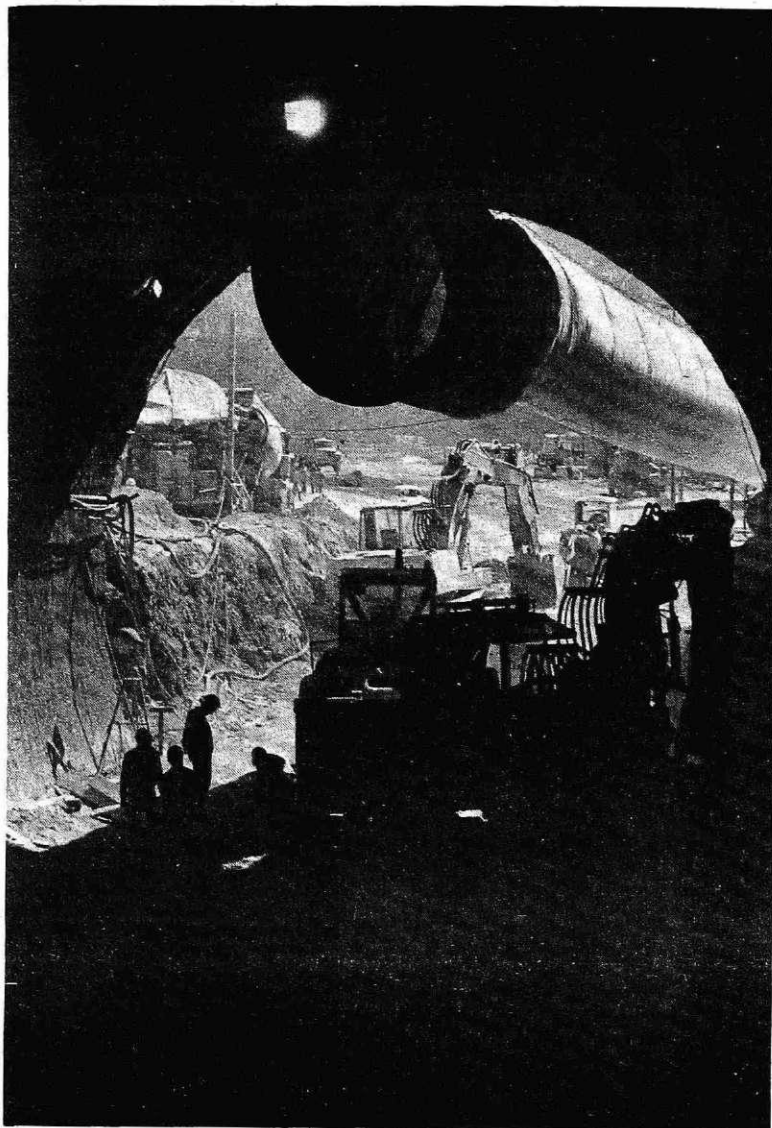

ŽELEZAR

JESENICE, 9. OKTOBRA 1986

ŠTEVILKA 40 • XXXV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradakšja, lektorica — novinarka Lilijana Kos, novinar — fotoreporter Borut Grce, administracija — Diana Huseinbašić in Mira Keserović. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavak in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Luknja v Karavanke se daljša iz dneva v dan (foto: B. Grce)

Projekt Karavanke napreduje — podpisana pogodba o financiranju

V petek, 3. oktobra, so predstavniki sedmih špediterskih organizacij iz Slovenije in Srbije podpisali pogodbo o združevanju sredstev za gradnjo objekta Operativni center mejni prehod Karavanški predor skupaj z Inicijativnim odborom Karavanške poslovne skupnosti na Jesenicah. Organizaciji Integral - Vektor iz Ljubljane in Dušan Todorović iz Dubrovnika, ki pogodbe nista podpisali, bosta to storili kasneje.

Projekt Karavanke je razdeljen v tri dele. Prvi del vključuje izgradnjo predorske cevi, drugi izdelavo mejnega kontrolnega platoja, platoja vzdrževalne baze za tovorna vozila in carinsko - špediterskega platoja ter gostinsko - servisnih turističnih objektov, tretji del pa gradnjo avtoceste Hrušica - Vrba z vsemi spremljajočimi gospodarskoturističnimi objekti na cesti Hrušica - Kranj.

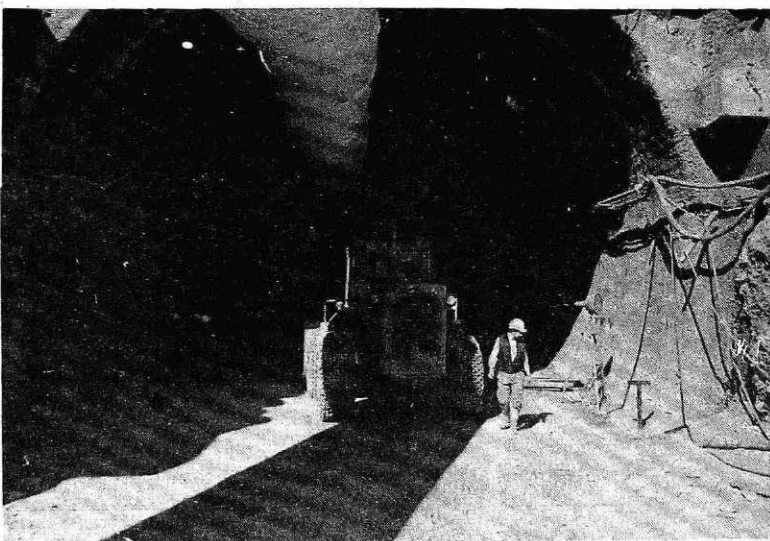
Ker ima projekt jugoslovanski in evropski pomen, je nujno, da pri njegovem uresničevanju aktivno ter z združevanjem dela in sredstev sodelujejo vsi subjekti naše družbe.

Investitor karavanške cevi in avtoceste s priključkom na obstoječo magistralno cesto na Hrušici je Skupnost za ceste Slovenije. Skrb za pridobivanje investitorjev za komunalno infrastrukturo in druge objekte na platojih na Hrušici in ob avtocesti od Hrušice do Kranja pa je prevzel iniciativni odbor Karavanške poslovne skupnosti.

Devet organizacij združenega dela je že sprejelo samoupravni sporazum o združitvi poslovne skupnosti z izgradnjo infrastrukture in ostalih objektov, pet OZD pa še razpravlja o pristopu h Karavanški poslovni

skupnosti in sprejetju sporazuma. Pričakujejo, da se bo število članic še povečalo, saj se za karavanški

(Nadaljevanje na 3. strani)

Vhod v karavanško luknjo (foto: B. Grce)

Tretji občinski samoprispevek za šolski prostor in potrebe krajevnih skupnosti

Dejstvo, da z ustvarjenim dohodkom gospodarstva in rednimi dajatvami za skupno in splošno porabo v jeseniški občini ne bomo zmogli zgraditi prepotrebnega šolskega prostora in rešiti nekaj najbolj žgočih problemov v krajevnih skupnostih, narekuje potrebo, da v občini nadaljujemo skupno družbeno akcijo oziroma podporo za rešitev teh problemov. Zato že nekaj časa pri občinski konferenci SZDL Jesenice deluje koordinacijski odbor za pripravo in izvedbo tretjega občinskega samoprispevka, ki pripravlja gradivo za javno razpravo, ki naj bi potrdila ali zavrnila pobudo za tretji občinski samoprispevek.

Čeprav razmere zaradi visokih življenjskih stroškov in rasti cen javni razpravi o tretjem samoprispevku niso naklonjene, so problemi, ki naj bi jih reševali s samoprispevkom, tako pereči, da se je koordinacijski odbor skupaj s svojim sekretariatom odločil za javno razpravo, v kateri naj bi delovni ljudje in občani presodili možnosti za tretji občinski samoprispevek. Za ta korak so se odločili ob oceni, da so bila s prvim in drugim občinskim samoprispevkom zbrana sredstva dobro naložena in da so gradbeni odbor, načrtovalci in izvajalci odgovorno opravili nalogo in skrbno uporabili združena sredstva.

Z zbranimi sredstvi obeh dosedanjih občinskih samoprispevkov, z združevanjem sredstev akumulacije vzgojnoizobraževalnih organizacij, namenskimi sredstvi občinske izobraževalne skupnosti in skupnosti otroškega varstva in drugim združevanjem smo v občini v zadnjih desetih letih zgradili, obnovili in modernizirali precej šolskega in vzgojno-varstvenega prostora na celotnem občinskem območju, še vedno pa močno zaostajamo za razvojnimi potrebami. Jeseniška občina je namreč po osvoboditvi doživela skoraj neverjetne demografske in urbanistične spremembe, pa tudi velik gospodarski razvoj, ki je pogojeval hitro naraščanje prebivalstva, ki je naraščalo hitreje, kot smo v občini zmogli zgraditi šolski, zdravstveni, kulturni in stanovanjski prostor in komunalne objekte oziroma infrastrukturo.

Oba dosedanja samoprispevka sta pomembno prispevala k zmanjševanju razkoraka med stanjem in razvojnimi potrebami, še vedno pa so ostale težave s šolskim prostorom in odprta nekatera nujna dela v krajevnih skupnostih, ki jih ni mogoče v krajšem času rešiti z rednimi sredstvi.

Še vedno je v ospredju pomanjkanje šolskega prostora, in sicer gre tokrat za prostor za potrebe usmerjenega izobraževanja, ki je bil kar nekaj časa zanemarjen. Že z dokumentom o združitvi vseh treh srednješolskih ustanov na Jesenicah — Železarskega izobraževalnega centra, bivše gimnazije in šole za zdravstvene delavce — v Center srednjega usmerjenega izobraževanja je bilo opredelje-

no, da se pri stavbi na Ruparjevi 2 (stavba nekdanjega ŽIC) dogradi prizidek, da bi vse izobraževalne usmeritve združili na enem mestu. Sedaj pouk poteka v štirih stavbah — v stavbi bivšega ŽIC, v bivšem internatu na Kejzarjevi, v stavbi bivše gimnazije in v prostorih Bolnice na Plavžu. Zaradi kabinetskega pouka se morajo učenci in učitelji seliti iz stavbe v stavbo. Odmori za prehod iz stavbe v stavbo so prekratki in je večkrat prizadet čas, namenjen pouku, učenci in učitelji so večkrat pre-

mraženi in mokri, kar predstavlja velike motnje in negativno vpliva na kakovost pouka, da ne omenjamo zdravstvenih posledic. Razen tega v teh stavbah veliko manjka, da bi ustrezale predpisanim normativom in standardom, zato so potrebne generalne preobnove.

Na Jesenicah smo zaradi združitve obdržali vseh šest izobraževalnih usmeritev in s tem omogočili šolanje učencem v domačem kraju. S tem pa so staršem prihranjeni precejšnji stroški (vožnja, oskrbovalnina v domu idr.), učencem pa ostaja tudi več časa za učenje, prostostne dejavnosti in razvedrilo. Z združitvijo pa je bila dosežena tudi racionalizacija, saj vse izobraževalne usmeritve lahko uporabljajo skupne učne pripomočke, učila in prostore, kar zmanj-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Mirno spanje

Železarna, kot tudi sicer večina slovenskih in jugoslovanskih delovnih organizacij v letošnjem letu ne izpolnjuje izvoznih načrtov. Razmere na zunanjetrgovinskem prizorišču so se v zadnjih mesecih nekoliko spremenile, kar za Železarno pomeni, da je izvoz v zadnjem četrtletju ekonomsko bolj zanimiv kot tisti na začetku leta, hkrati pa tudi nujno potreben. Zato so na oddelku za nagrajevanje pripravili predlog za dodatno stimuliranje izvoza do konca leta.

Dodatne izvozne stimulacije so očitno edini način, ki nam bo zagotovil, da do konca leta še »ujamemo« in tudi presežemo družbeni plan. S stimulacijami pa žal ni tako kot z dobro besedo, ki si kar sama najde pravo mesto. Na oddelku za nagrajevanje so razmišljali takole: najbolje je nagraditi tistega, ki lahko k doseganju zastavljenega cilja tudi največ pripomore. To pa so, ko gre za izvoz, izvozni oddelek (ta lahko pridobi naročila tujih poslovnih partnerjev), vodja zunanje trgovine in vodja komercialne in nenazadnje poslovodni odbor (ta je dolžan zagotoviti, da bodo naročila tudi izpolnjena) in operativna priprava dela (zaradi povečane obsega dela pri proizvodnji za izvoz). Vsem omenjenim bi ob preseganju družbenega plana izvoza za letošnje leto pripadlo do 20 odstotkov stimulacije. Ob neizpolnjevanju družbenega plana pa naj bi bili ti delavci pri svojih osebnih dohodkih prikrajšani za deset odstotkov. Tak je bil vsaj predlog oddelka za nagrajevanje, ki ga je v petek, 3. oktobra, obravnaval odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne.

Tukaj pa se je zataknilo, saj so člani odbora za gospodarstvo enoglasno menili, da negativna stimulacija ni sprejemljiva. Kljub temu, da je po zagotovilih vodje zunanjetrgovinske službe in vodje komercialne izvoznih naročil dovolj in torej družbenega plana izvoza ne bo težko preseči. Če se vsi odgovorni nekoliko potrudijo, seveda.

Če bi nemara šlo za otroški vrtec in ne za izvozne načrte naše delovne organizacije, od katerih je v mnogem odvisna tudi gradnja nove jeklarne, bi morda lahko razumeli stališče članov odbora za gospodarstvo. Pa vendar so že tudi zagovorniki permissivne vzgoje pripravljeni priznati, da je nagrada veliko manj učinkovita, če občasno ne zapoje tudi leskova mast. Analogija, z ustreznimi težjimi posledicami, velja tudi za našo delovno organizacijo. Bo pa najbrž držalo, da ima človek bolj mirno spanje, če ve, da se mu za dobro delo obeta nagrada, za lagodnost pa ne bo kaznovan.

Glede na izjemen uspeh stimulacij za doseganje skupnega cilja poslova-

nja so delavci na oddelku za nagrajevanje menili, da bi kazalo tudi za doseganje izvoznih načrtov uvesti stimulacijo za vse delavce Železarne. Tako bi bila maksimalna mesečna stimulacija za doseganje skupnega cilja poslovanja in preseganje družbenega plana izvoza (za dvajset odstotkov) znašala 15.000 din na delavca. Tudi tu predlog za negativno stimulacijo kajpak ni bil sprejet.

O dodatnem stimuliranju izvoza v okviru uresničevanja poslovne politike za letošnje leto bo na svoji prihodnji seji dokončno odločil delavski svet Železarne. Razprava o polovičarstvu pa bržkone še ne bo na dnevnem redu.

Borut Grce

DOBER ZAČETEK V ŠESTIH TOZD

V prvih šestih dneh smo po podatkih statistične službe izdelali 22.394 ton skupne proizvodnje, kar je 94 odstotkov družbenega plana in 97,5 odstotka nižjega operativnega programa. Začetek tega mesečnega programa, Profilmarna, Elektrote in Želbljarna.

V TOZD Plavž je bil enodnevni zastoj pri plavžu 1. Z 2.461 tonami izdelanega groblja dosegajo operativni program, ki je enak družbenemu, 88,9 odstotno.

V TOZD Jeklarna so vili 7.914 ton jekla ter presežajo družbeni in operativni program za 1,3 odstotka.

V štirih odpremnih dneh smo prodali 5.465 ton končnih izdelkov in storitev ter tako dosegli 92,7 odstotka družbenega plana in 93,9 odstotka operativnega programa. Operativni program prodaje izpolnjujejo TOZD Valjarna debele pločevine, HV Bela, HV Jesenice, Žičarna in Jeklovlek.

ORGANIZIRANJE CENTRALNE PRIPRAVE DELA VZDRŽEVANJA

Pri reorganizaciji Železarne Jesenice leta 1977 smo tedanji VET razdelili na pet storitvenih TOZD. Pri delitvi smo poskušali čim bolj nedvoumno opredeliti osnovno odgovornost za tekoče vzdrževanje, remonte ter izdelavo in naročanje rezervnih delov in vzdrževalnih storitev. Osnovno vzdrževanje specifičnih naprav energetike in transporta sta prevzeli ti dve temeljni organizaciji.

PROBLEMATIKA

Odgovornost za stanje delovnih naprav so prevzele proizvodne TOZD, čeprav bi jo moral prevzemati asistent za delovne naprave, ker je naročnik rezervnih delov, storitev in prevzemnik vzdrževalnih del. Svoje naloge pa bi morali izpolniti tudi priprava dela vzdrževanja in asistenti vzdrževanja, ki so dolžni zagotoviti strokovno izvajanje tekočih nalog (mesečna, letna naročila). Pri okvari ali slabem stanju delovnih naprav je zelo težko ločiti med neustreznimi naročili asistenta za delovne naprave (proizvodni TOZD), preventivnim vzdrževanjem (TOZD Vzdrževanje) ali slabo izvedenimi večjimi popravili oziroma remontom (TOZD Remontne delavnice, TOZD Strojne delavnice).

Planiranje remontov in izdelava operativnih programov del za generalne remonte je pristojnost TOZD Vzdrževanje, TOZD Remontne delavnice pa bi morala prevzeti odgovornost za izvedbo. Tako delitev odgovornosti ni bila izpeljana, saj odgovornost prevzema vsak izvajalec za svoje področje in vodstvo remonta, ki je glede na aktivnost v pripravljalnem obdobju praviloma sestavljeno iz delavcev TOZD Vzdrževanje; TOZD Remontne delavnice in Strojne delavnice zaradi nepovezanosti ne čutita neposredne odgovornosti za stanje naprav, saj se slabo izvedena dela odražajo pri tekočih okvarah in zastojih, kar je že pristojnost TOZD Vzdrževanje.

Pri delitvi vzdrževalne dejavnosti so predstavljal poseben problem specifični oddelki vzdrževanja, ki jih glede na število delavcev, specializiranost ali posebno prostorsko razporedjenost TOZD v Železarni ni bilo smiselno deliti med tri storitvene TOZD. Pred reorganizacijo so ti oddelki ostali večinoma v sklopu TOZD Remontne delavnice ali Strojne delavnice (HIP, Žerjavni oddelek, RTA, montaža, inštalacija, orodjarina), kar onemogoča, da bi točno opredelili odgovornost za stanje posameznih sklopov, saj se poslovni predmet TOZD in naloge teh specifičnih oddelkov ne skladajo, prevzeli pa so tudi odgovornost za naročanje specifičnih rezervnih delov in storitev, ki jih po lastni presoji naročajo za vzdrževanje delovnih naprav.

Naročanje rezervnih delov in storitev predstavlja poseben problem, ker je tudi odgovornost prenešana na najširši krog udeležencev (komerciala, asistent za delovne naprave, asistenti in priprava dela vzdrževanja, vodje v Remontnih delavnicah in Strojnih delavnicah).

Zaradi nedodelanosti sistema pri vodenju zalog rezervnih delov, avtomatskem obnavljanju zalog, nenormalnih rokov za dobavo rezervnih delov se je situacija po reorganizaciji bistveno poslabšala. Zaloge so v prvih dveh letih po reorganizaciji padle na minimum, rezervni deli so bili naročeni, ko je bilo že ugotovljeno slabo stanje posameznih naprav ali je bil že izdelan plan remonta. V Strojnih delavnicah se je število naročil povečalo s 30 na 70 do 80 odstotkov, tako da organizirane proizvodnje rezervnih delov v skladu s plani priprave dela v Strojnih delavnicah ni bilo. Dve leti po reorganizaciji so naročanje rezervnih delov ponovno prevzeli tudi delavci v vzdrževanju, ni pa bila izvedena delitev po napravah in le delno po strokah. Še vedno ni opredeljena odgovornost za stanje zalog rezervnih delov, niti pristojnost glede na povzročene stroške.

Osnovni koncept reorganizacije je predvideval naročanje tujih firm v posameznih storitvenih TOZD v primeru, če so lastne zmogljivosti prenatrjene ali če gre za dejavnosti, ki je TOZD nima razvite. Ta predlog ni bil celoti izpeljan, saj predstavlja finančna obremenitev tuje firme neosrednje stroške proizvodne TOZD; jaloge podpisuje asistent za delovne naprave ne glede na vrsto dela in naročila. Pri naročanju zunanjih izva-

jalcev naročniki ne upoštevajo organizacijskih navodil. Asistenti za delovne naprave in drugi naročniki samostojno pridobivajo zunanje izvajalce, večkrat tudi brez dodelovanja storitvenih TOZD in komerciala. V takih primerih strokovni nadzor nad izvedenimi deli ni zagotovljen, niti nadzor količine vgrajenega materiala in obsega dela, odgovornost za vzdrževanje pa prevzemajo delavci izven storitvenih TOZD. Zaradi slabše usposobljenosti tujih izvajalcev vzdrževalnih del v Železarni je kvaliteta dela slabša, potrebne so dodatne priprave materialov in rezervnih delov. Zaradi velikega števila letnih naročil pogosto delajo v Železarni delavci drugih organizacij na osnovi osebnih dogovorov, brez sodelovanja komerciala, računi pa bremenijo različna letna naročila. Vedno več je tudi primerov, ko posamezniki naročajo zunanje storitve neposredno na stroškovna mesta, tako da teh podatkov ni mogoče dobiti drugače kot s pregledom in analizo računov.

V Železarni je tudi vse več kooperantov, ki jih vključujejo druge delovne organizacije za potrebe naročnika. Problematični so primeri, ko izvajalec opravlja režijska dela, ki niso komercialno obdelana, tako da stroškovno in kvalitativno odgovornost prevzema naročnik. Nenormalni odnosi nastopajo tudi pri posameznih delih, ko pri določeni zunanji organizaciji nastopi več naročnikov iz Železarne, brez dogovarjanja. V takih primerih vsak naročnik na svoj način organizira nadzor in popisovanje dnevnikov, izvajalska organizacija pa mora izstaviti toliko računov, kot je naročnikov. Tak način dela kaže na veliko neorganiziranost v Železarni, pri kontroli dela pa onemogoča nadzor nad količino in obsegom dela.

Podobno kot pri naročanju rezervnih delov in storitev je možno tudi naročanje tehnične dokumentacije. Naročanje predelave delovnih naprav je možno brez predhodnih dogovorov. Projektna naloga so pomanjkljive, projektant išče različne rešitve, ki so z vzdrževalnega in tehnološkega stališča neustrezne, sprejete spremembe pa naročnik ne vnaša v originalne dokumente, kar povzroča nered pri naročanju rezervnih delov in sklopov, ki so dimenzijsko neustrezni. Zaradi preširokega kroga naročnikov koordinacija od projektiranja in izvedbe do vgradnje ni zagotovljena, ruši pa se tudi sistem že dosežene standardizacije. Pogosto upravljalec in vzdrževalec naprav ne sprejemata rešitev, ki sta si jih zamislila naročnik in projektant, kar povzroča velike stroške, posebno, če projekta ni možno uresničiti.

PREDLOG SPREMEMB

Opisana problematika izhaja iz: — neustrezne organiziranosti oziroma delitve odgovornosti pri izvajanju vzdrževanih del in

— neurejenosti in neupoštevanja navodil s področja naročanja in razdrobljenosti pri dajanju delovnih nalog.

Največji vzrok za nastanek te problematike je, da smo z razdelitvijo VET na pet storitvenih TOZD decentralizirali tudi centralno pripravo dela vzdrževanja (CPDV), s tem, da smo priprave dela formalizirali v vsaki storitveni TOZD. Tem pripravam smo dali enake pristojnosti kot CPDV; to pomeni, da je vsaka pri-

prava dela storitvene TOZD lahko nosilec naročila. Nosilec naročila je tista storitvena TOZD, ki ima v svojem poslovanju tisto dejavnost, ki omogoča izpolnitev naročila, če pa nima dovolj lastnih kapacitet ali dejavnosti za njegovo izpolnitev, lahko naročilo preda ostalim storitvenim TOZD ali zunanjim izvajalcem.

Tako kompliciran sistem naročanja brez centralnega spremljanja naročil, nespoštovanje navodil in neustrezna delitev odgovornosti za izvajanje vzdrževalnih del so nas pripeljali v položaj, ki je zapisan v tej problematiki in se še poslabšuje.

Da bi večino problemov odpravili in ustvarili red na tem področju, je nujna centralizacija naslednjih funkcij priprave dela:

- sprejem vseh naročil za domače in zunanje izvajalce storitev,
- odpiranje in zapiranje delovnih nalogov,
- spremljanje proizvodnje storitvenih TOZD,
- potrjevanje naročil za zunanje izvajalce, spremljanje (nadzor) in potrjevanje računov,
- prevzem rezervnih delov od zunanjih izvajalcev pred oddajo v skladišča R-3.

Za realizacijo združitve teh funkcij je v pripravi predlog za organiziranje centralne priprave dela vzdrževanja. Osnovne zadolžitve delavcev centralne priprave dela vzdrževanja po odsekih bodo:

- 1. Vodenje priprave dela:**
 - vodenje in koordinacija dela v centralni pripravi dela,
 - koordinacija sistema delovnega naloga.

- 2. Odsek za planiranje naročil:**
 - sprejem in groba obdelava naročil,
 - odpiranje delovnih nalog in naročilne dokumentacije,
 - spremljanje proizvodnje vzdrževalnih storitev,
 - zapiranje delovnih nalogov.

- 3. Odsek za kooperacijo:**
 - koordiniranje naročil kooperacije,
 - spremljanje in nadzor storitev zunanjih izvajalcev,
 - analiza kooperacije (stroški, trenutne cene, financiranje),
 - potrjevanje računov,
 - prevzem in kontrola rezervnih delov zunanjih izvajalcev.

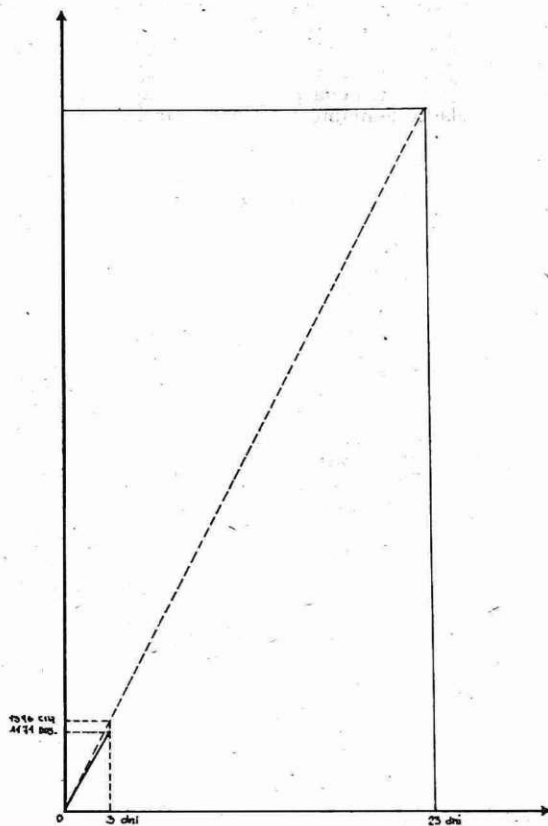
V centralni pripravi dela vzdrževanja bo delalo 13 delavcev. Ker storitvene TOZD nimajo oddelka, ki bi povezoval njihove dejavnosti, bodo vzdrževalne TOZD združile nekatere delovne naloge svojih priprav dela v centralno pripravo dela. Delavci centralne priprave dela bodo opravljali delo skupno pod enim vodstvom, bodo pa v normativu delovnih nalog in prejimali svoj osebni dohodek in tisti vzdrževalni TOZD, ki jih je pooblastila, da opravljajo naloge v centralni pripravi dela.

Taka organiziranost bo prehodna, ker se bo ob oblikovanju TOZD Tehnične dejavnosti organizirala centralna priprava dela vzdrževanja kot povezovalna funkcija med obrati te TOZD.

Z združitvijo posameznih funkcij priprav dela v centralno pripravo dela se bo spremenil tudi potek naročila (del. naloga) za izvajanje storitev. Bistvene spremembe in ukrepi so:

- naročila za storitve domačih in zunanjih izvajalcev sprejema samo

doseganje skupnega cilja poslovanja

V treh dneh oktobra smo dosegli 1171 mio din realizacije. Cilj dosegamo 84 odstotno. Povišanje cen s prvim oktobrom v cilju za oktober še ni upoštevano, zato je doseganje cilja v prvih dneh še precej nižje od 84 odstotkov. Oddelek za nagrajevanje

centralna priprava dela vzdrževanja. Naročnik ne more naročiti zunanje- ga izvajalca v dogovoru z njimi brez centralne priprave dela in komercialnega sektorja;

- centralna priprava dela vzdrževanja v primerih, ko ugotovi, da izvajalci storitvenih TOZD (TOZD Tehnične dejavnosti) nimajo prostih zmogljivosti zahtevanih izvajalcev, išče ponudbe za zunanje izvajalce preko komercialnega sektorja;
- vsako naročilo za rekonstrukcijo delovnih naprav potrdi ali podpiše član poslovnega odbora Železarne, odgovornega za razvoj;
- naročila za tehnično dokumentacijo pregleduje in potrjuje oddelek TIDN;
- odpiranje in zapiranje delovnega naloga bo centralizirano preko terminala;

— v sklopu CPDV se organizira tudi nadzor za dela Vatrostalne, gradbenih izvajalskih organizacij in dela na žerjavih. Za strojna in elektro dela bo organiziran nadzor v vodstvih posameznih vzdrževalnih obratov, ki so naročniki storitev;

- odgovornost za izpolnjevanje naročil za rezervne dele in konstrukcije v celoti prevzame priprava dela Strojnih delavnic, ki mora doseči skrajšanje obdelave naročil in rokov ž večjo lastno zavzetostjo, zavzetost-

jo komerciala in z določitvijo prioriteta v livarni za izdelavo odlitkov, vezanih na proizvodnjo rezervnih delov;

— izdelan bo pregled in skrčen spisek vseh letnih naročil. Za vse enkratne akcije mora biti izstavljeno posebno naročilo, opremljeno z dokumentacijo ali projektno nalogo, na osnovi katere bo možno pridobiti najugodnejše ponudbe. Zmanjšati bo potrebno obseg tujih režijskih del in preiti na pogodbeni odnos;

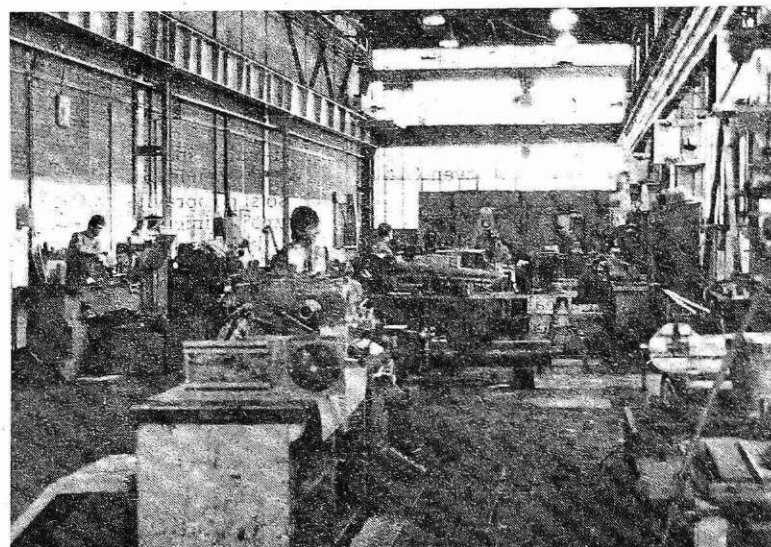
— v okviru CPDV se organizira prevzem rezervnih delov v skladišče (tudi evidenčno), tudi za rezervne dele, ki so naročeni na vire financiranja 1, 2, 4 in 6 (popravilo RD, remont, Iv, pribor).

ZAKLJUČEK

Z organiziranostjo centralne priprave dela vzdrževanja pričakujemo naslednje rezultate:

- boljše kvaliteto naročil,
- točnejše vodenje virov financiranja,
- zmanjšanje nedovršene proizvodnje,
- skrajšanje rokov in
- kvalitetnejši nadzor, zmanjšanje obsega in stroškov zunanjih storitev.

Oddelek za organizacijo dela

V ključavničarski delavnici na Javorniku (foto: I. Kučina)

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI ponovno

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge
VRTNAR, šifra 6523, D-3, 8. kateg. 1 oseba

Pogoji:

- poklicna šola — smer vrtnarstvo in
 - eno leto delovnih izkušenj.
- Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovske sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8.

Adaptacija je edina rešitev

Planske usmeritve in sklep odbora za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarne so TOZD Družbena prehrana obvezale, da v letu 1987 izvede adaptacijo samopostrežne restavracije (GEŽ). Delovna organizacija Arhitekt iz Ljubljane je izdelala posnetek obstoječega stanja in projekt preureditve. Ker je preureditev finančno in izvajalsko zelo zahtevna, so vodstveni delavci TOZD Družbena prehrana na skupni razgovor povabili najbolj odgovorne delavce temeljne organizacije in Železarne.

V petek, tretjega oktobra, so se vodja, računovodja, tehnolog in referent za vzdrževanje temeljne organizacije ter nadzornik sektorja novogradenj pogovarjali s predstavnikom TDS Arhitekt iz Ljubljane in občinskimi sanitarnim inšpektorjem, ki je pomagal oblikovati predlog in zahteve za preureditev. Na sestanku so bili vabljeni tudi član poslovnega odbora, vodja finančno-računovodskega sektorja in predsednik sindikata Železarne. Predstavnik poslovnega odbora je svojo odsotnost opravičil, vodje FRS in predsednika sindikata pa iz neznanih vzrokov ni bilo.

Tako potrebno in pričakovano preureditev samopostrežne restavracije v osrednjo kuhinjo je podprl tudi odbor za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarne, ki je

na osmi seji 26. junija 1986 sklenil, da se preureditev samopostrežne restavracije, ki je že vključena v srednjeročni plan, vključi v plan za leto 1987. O načinu in poteku preureditve pa mora poročati poslovodni odbor ali sektor novogradenj.

TOZD Družbena prehrana je temeljna organizacija, ki opravlja dejavnost skupnega pomena, zato je treba sredstva za njeno normalno poslovanje zagotoviti že v letnem planu.

Bistvo preureditve je podlaga za novo tehnologijo in boljše pogoje za kvalitetno pripravo hrane. To pa pomeni, da bomo s primernimi vlaganji delavcem zagotovili več obrokov kvalitetne hrane, izpolnili zahteve higijenske in druge standarde o tehnično in higiensko neoporečno pripravljeni hrani.

V načrtu preureditve so arhitekti ločili transportne poti živil, osebja in priprave hrane, posamezne vrste hrane pa se pripravljajo v ločenih prostorih in imajo svojo tehnološko linijo. Tudi prostori osebja so ločeni od prostorov, kjer so skladišča, ali kjer se hrana pripravlja. Skratka, vse poti in prostori so načrtovani tako, da se poti med seboj ne križajo in da so vse faze priprave in deljenja hrane med seboj prostorsko, vendar funkcionalno ločene.

Pri preureditvi je zelo pomembno, da so do skrajne meje izkoriščeni obstoječi prostori, zato bo preureditev osemkrat cenejša od nove investicije. Tudi delovni pogoji in možnosti vzdrževanja se bodo bistveno izboljšali.

Posledica preureditve bodo tudi nujno potrebne kadrovske spremembe, o čemer je odbor za kadre in družbeni standard tudi že razpravljajal. Na omenjeni junijski seji so namreč sklenili, da je potrebno nagrajevanje v tej temeljni organizaciji reševati tako kot v proizvodnih temeljnih organizacijah. Posebej je treba nagraditi vodilne kuharje, ki so odgovorni za kvaliteto in pestrost prehrane. Odbor je temeljni organizaciji Družbena prehrana predlagal, da sproži postopek za prekatégorizacijo vodilnih kuharjev v rang skupinovodje specialista.

Ker na sestanku ni bilo vodje finančno-računovodskega sektorja, so mnoga vprašanja ostala nejasna. Tako ni znano, ali imamo toliko denarja, da bomo lahko sami plačali 40 do 50 starih milijard za celotno preureditev ali bomo morali poiskati družbeno pomoč. Tudi o tem, ali naj bi obnovili samo obstoječe prostore in razširili kuhinjo ter se odpovedali nadzidavi restavracije odprtega tipa ali zgradili oboje, se brez predstavnikov poslovnega odbora in sindikata niso mogli dogovoriti.

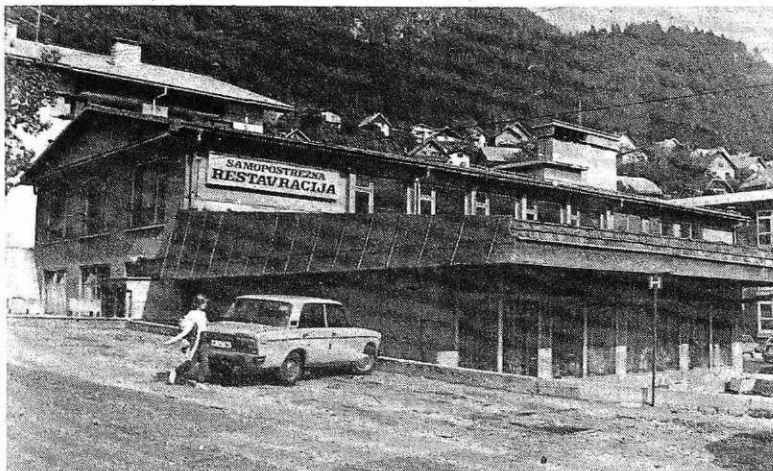
Na sestanku so prisotni kljub nekaterim nejasnostim in odprtim vprašanjem sprejeli arhitekturni del predlaganega načrta preureditve, ki ga je delovna organizacija Arhitekt iz Ljubljane pripravila v pičlih treh mesecih.

Delovna organizacija Arhitekt je posebna delovna skupnost kulturnih delavcev, ki jo je odobrila Kulturna skupnost Slovenije. V njej delajo arhitekti, likovniki, modni oblikovalci, dekoraterji... Največ se ukvarjajo z arhitekturo prostora in notranjo ureditvijo ter unikatnim dizajnom (keramika) in grafiko. Čeprav uradno delajo šele leto in pol, so priznani in cenjeni tudi v tujini, predvsem v Zvezni republiki Nemčiji.

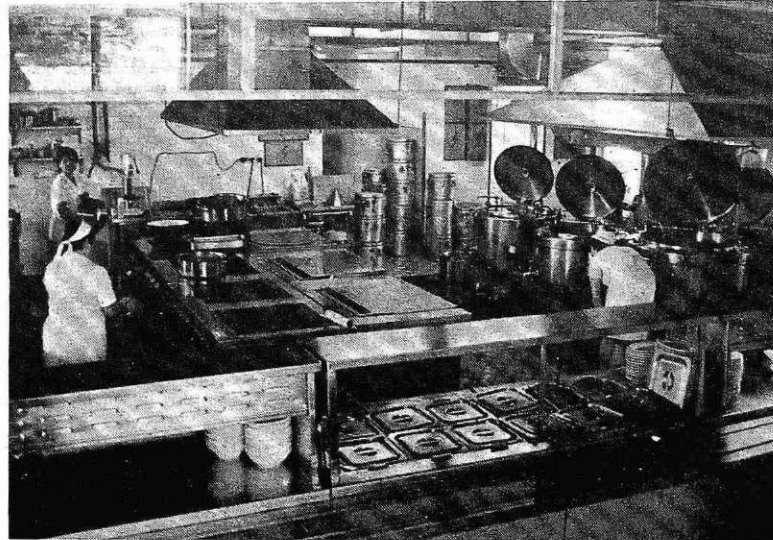
Toliko o predvideni preureditvi samopostrežne restavracije, ki si jo vsi želimo in jo tudi vsi najbolj pristojni samoupravni organi tudi podpirajo. Ker pa se bo verjetno zataknilo, ko bo treba odšteti denar, povejmo, kaj se lahko zgodi, če adaptacije ne bo.

Možni sta dve stvari: da se samopostrežna restavracija zaradi dotrajanosti sama podre ali da jo zaradi neustreznih pogojev za kvalitetno pripravo hrane ali zaradi pomanjkanja ustreznega kadra zapre sanitarna inšpekcija. Kaj pa potem?

Lilijana Kos

Samopostrežna restavracija čaka na prenovo (foto: I. Kučina)

Družbena prehrana (foto: I. Kučina)

Projekt Karavanke napreduje — podpisana pogodba o financiranju

(Nadaljevanje s 1. strani)

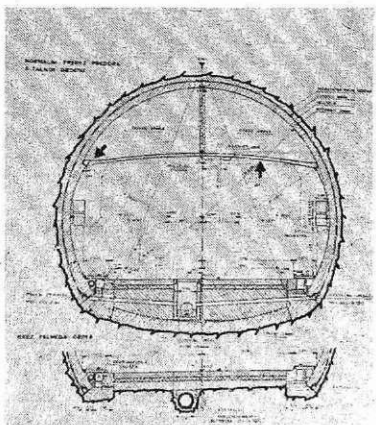
predor zelo zanimajo tudi izven Gorenjske.

Operativni center mejni prehod Karavanški predor je prva stavba v sklopu karavanškega projekta, ki jo bodo pričeli graditi na Plavškem travniku na Jesenicah v letošnjem novembru, dela pa bodo predvidoma zaključena do konca leta 1987. Zato predstavlja podpis pogodbe o združevanju sredstev za izgradnjo tega objekta pomemben prispevek k uresničevanju celotnega projekta Karavanke.

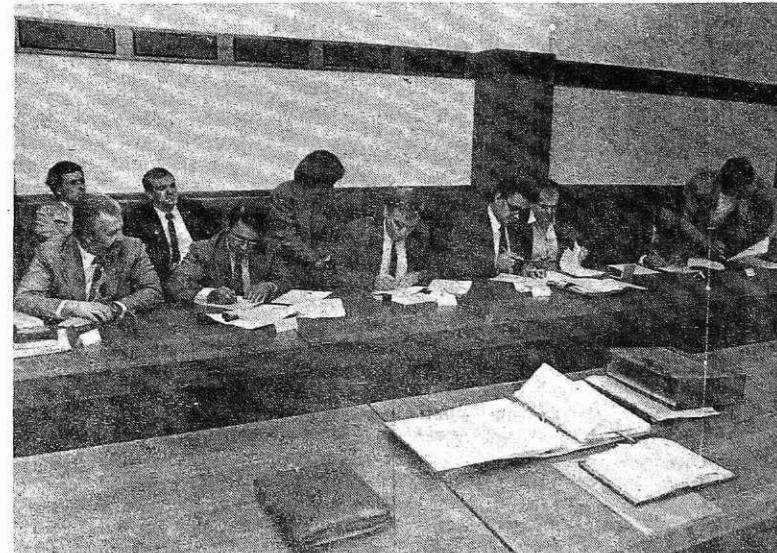
Predstavniki špeditskih organizacij, ki so se udeležili podpisa pogodbe, so si po opravljenih formalnostih skupaj z iniciativnim odborom ogledali, kako napredujejo dela pri vrtanju karavanške cevi. Delavci Slovenija ceste Tehnika in salzburskega podjetja Polensky Zöllner so do sedaj izvrtali sedemdeset metrov

zahodne cevi karavanškega cestnega predora. Izvajalci pravijo, da trenutno dosegajo planirano dnevno napredovanje (2 do 2,5 metra na dan) in nimajo večjih težav, tako da zaenkrat otvoritev predora v letu 1991 ni vprašljiva.

Tanja Kastelic

Prerez karavanškega predora (foto: B. Grce)

Podpis pogodbe o združevanju sredstev za gradnjo operativnega centra na mejnem prehodu Karavanški predor (foto: B. Grce)

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 13. DO 19. OKTOBRA 1986

13. oktobra, Jože ŠLIBAR, vodja TOZD Transport, Jesenice, C.1.maja 58.
14. oktobra, Franc VIČAR, vodja inv. razvoja, Žirovnica, Rodine 51, ☎ 80-268.
15. oktobra, Albina TUŠAR, član PO, Bl.Dobrava 51, ☎ 83-082.
16. oktobra, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, C. na Golico 16.
17. oktobra, Božidar BARTELJ, podpredsednik PO, Žirovnica, Zabreznica 44 b, ☎ 80-726.
18. oktobra, Emil AŽMAN, vodja sekt. novogradenj, Žirovnica, Breg 129, ☎ 80-243.
19. oktobra, Janez BEGEŠ, vodja TOZD Elektrode, Lesce, Na trati 59, ☎ 74-766.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 13. 10.	Jože Zidar	Franc Arnež
Torek — 14. 10.	Avugust Novšak	Alojz Slivnik
Sreda — 15. 10.	Marjan Robič	Dušan Bak
Četrtek — 16. 10.	Matjaž Kelvišar	Anton Kavčič
Petek — 17. 10.	Brane Cepič	Aleš Robič
Sobota — 18. 10.	Vanda Eniko	Igor Logar
Nedelja — 19. 10.	Miroslav Zupan	Janez Arh

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 13. do 18. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.
V soboto, 18. oktobra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stom. Alojz Smolej.
Za borbe od 7. do 8. ure. III. zobna ambulanta — mr.09sto n. Bela Gazafi.
Za Vatrostalno od 9.30 do 10.30.
V soboto, 18. oktobra, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

DEŽURNI V VATROSTALNI

11. in 12. oktobra, Anton MOHORČ, Jesenice, Kurirska 11, ☎ v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Informativni razpis za zimski oddih v ČSSR

Med zimskimi počitnicami bomo organizirali, če bo dovolj prijav, desetdnevno smučanje v Donovaly v ČSSR, v približno 700 km oddaljenem slovaškem kraju, ki je znan rekreacijski center z modernim počitniškim domom. V njem je ogrevan bazen.

Potovali bomo z avtobusom.
Cene prevoza in pensiona bodo znane v decembru, stroške smučanja boste lahko poravnali v šestih mesečnih obrokih.

Glede na zadovoljstvo udeležencev zimskega oddiha v ČSSR v prejšnjih letih pričakujemo, da se boste tudi letos odločili in se prijavili, saj bomo le na osnovi vaših prijav lahko izvedli medsebojno izmenjavo.

Prijave sprejema organizator za oddihe, prevoze in izlete, Sonja Jekovec, kadrovskega sektorja, soba št. 11, ☎ 32-11, do 20. oktobra.
Oddelek za družbeni standard

Člani DSIT

Upravni odbor društva strojnih inženirjev in tehnikov je na 15. seji 28. maja 1986 v skladu s sklepom ZIT Jesenice potrdil članarino v višini 1.000 din za leto 1986. Članarino bomo obračunali pri mesečnem dohodku 15. novembra 1986.

Člani, ki niso zaposleni v Železarni, naj članarino plačajo pri referentih.

Upravni odbor

Predstavitev projekta hitre železnice

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi na predavanje Predstavitev projekta hitre železnice. Predaval bo magister Alojz Boh. Predavanje bo v sredo, 15. oktobra, ob 18. uri v spodnjih prostorih Kazine.

ZIT

UPOKOJENCI TOZD Valjarna debele pločevine

IO OOS in vodstvo TOZD Valjarna debele pločevine vabita vse svoje upokojece na ogled valjarne.

Želimo, da ponovno obiščete valjarno, kjer ste preživeli vrsto let in s svojim delom pripomogli, da smo si lahko nabavili nove stroje in naprave, na katerih sedaj osvajamo novo tehnologijo, ki je kos zahtevam našega časa.

Ogled valjarne bo 14. oktobra ob 11. uri.
Zbirališče bo pred vratarjem v Trebežu.

Po ogledu pa bo tovariško srečanje v spodnjih prostorih Kazine.
Predsednik IO OOS: Jože Zidar

Seje odborov za gospodarstvo

ODBOR ZA GOSPODARSTVO PRI DELAVSKEM SVETU ŽELEZARNE

Prejšnji petek je bila enaindvajseta seja odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne. Obravnavali so izpolnjevanje operativnih planov za september, predlog programa proizvodnje za oktober, finančne rezultate za osem mesecev, odpise in pripise razlik pri poslovanju s tujino, vloge, posebno pozornost pa so namenili predlogu strokovne službe za stimuliranje izvoza.

Ze na prejšnji seji so se člani odbora seznanili z usmeritvami za stimuliranje izvoza. Usmeritve so sprejeli s pripombo, naj jih obravnavajo še ustrezne strokovne službe in poslovni odbor. V času med obema sejama so strokovni kolegi in ustrezne strokovne službe usmeritve za stimuliranje izvoza obravnavali in oblikovali dokončen predlog.

Po obširni razpravi o tem predlogu so člani odbora sklenili, da predlagajo delavskemu svetu Železarne, naj predlog za stimuliranje izvoza sprejme. Istočasno pa so se predlagali, naj se stimulira samo povečanje vrednosti izvoza nad planirano, osebni dohodek delavcev pa naj se ne bi zmanjšal, če dolarska vrednost izvoza po gospodarskem načrtu ne bi bila dosežena.

O predlogu stimuliranja izvoza je v današnji številki Železarnja objavljen poseben prispevek, zato bomo navedli le zaključke, ki jih je sprejel odbor za gospodarstvo:

Povečanje izvoza je pomemben element izvajanja poslovne politike, zato naj ima ustrezno težo v osebnih dohodkih delavcev:

- vsak odstotek povečanja vrednosti izvoza nad planirano vsoto dolarjev po družbenem planu za vsak mesec je 150 dinarjev stimulacije;
- stimulacija je omejena z zneskom 5.000 dinarjev na delavca; če je stimulacija vrednosti prodaje 10.000 dinarjev, je lahko skupna stimulacija 15.000, najmanjša pa nič dinarjev;
- stimulacija se obračunava na izračunski osebni dohodek delavca za delo v tekočem mesecu na enak

način kot stimulacija za povečanje vrednosti prodaje;

— obračunava se vsem delavcem v enakem odstotku;

Uspešnost presežanja načrtovane vrednosti izvoza je odvisna tudi od odgovornih delavcev za izvoz. Za njih naj se uvede naslednja oblika stimuliranja:

— za vsakih 2,5 odstotka večjo dolarsko vrednost izvoza od gospodarskega načrta se prizna en odstotek stimulacije na osnovni osebni dohodek;

— stimulacija je omejena s + 20 odstotkov dodatka na osnovni osebni dohodek;

— do te stimulacije so upravičeni vsi delavci izvoznega oddelka, vodja referata za uvoz, poslovni odbor, vodja zunanje trgovine, vodja komercialne, vodja oddelka za operativno pripravo proizvodnje;

— delavcem operativnih priprav proizvodnje za posamezne temeljne organizacije, ki združujejo delo v delovni skupnosti E-TKR-NG, se stimulacija obračuna v odvisnosti od izpolnjevanja družbenega načrta izvoza temeljne organizacije, za katero so zadolženi;

Navedena merila stimuliranja izvoza veljajo samo v zadnjem tromesečju tega leta.

Hkrati s spremljanjem doseganja skupnega cilja poslovanja naj strokovna služba spremlja tudi izpolnjevanje družbenega plana izvoza in to prikazuje v diagramu, ki je vsak teden objavljen na drugi strani Železarnje.

Obravnavali so oceno izpolnjevanja operativnega programa proiz-

vodnje v septembru. Plana skupne in blagovne proizvodnje predvidoma ne bomo dosegli (odbor še ni imel dokončnih podatkov, o njih pa je vsak mesec objavljen poseben prispevek oddelka za operativno planiranje proizvodnje). Nekaj temeljnih organizacij je imelo v septembru pri izpolnjevanju planskih ciljev precej težav, predvsem zaradi objektivnih razlogov. Odbor je zato sprejel popravke planov do 95 - odstotne realizacije za Valjarno debele pločevine, Hladno valjarno Bela, Hladno valjarno Jesenice in Vratne podboje. Za Hladno valjarno Bela so sprejeli še dodaten sklep, naj skuša izpad septembarske proizvodnje nadoknaditi v naslednjih mesecih do konca leta. Odbor bo izvajanje tega sklepa spremljal mesečno ob obravnavah izpolnjevanja operativnih planov za posamezne mesece.

V septembru smo zaostali tudi za planiranim skupnim ciljem poslovanja. Odbor je sprejel predlog strokovne službe, naj se za september upošteva sto odstotno izpolnjevanje programa, v oktobru pa je treba zaostanek iz septembra nadoknaditi.

Ker se ves čas pojavljajo težave pri brušenju v Valjarni bluming štel, je odbor zadolžil vodstvo te temeljne organizacije, temeljno organizacijo Vzdrževanje in kadrovske sektor, da to problematiko razrešijo (vsak za svoje področje).

Potrdili so tudi plan proizvodnje za oktober, ki je za malenkost nižji od gospodarskega načrta. Če bo med mesecem prišlo do premestitve delavcev iz Vratnih podbojev v Profilarno, naj se program proizvodnje za oktober v Profilarni ustrezno poviša. Ustrezno pa bo popravljen tudi plan realizacije ob uveljavitvi novih cen naših izdelkov.

Obravnavali so tudi finančne rezultate za avgust in skupaj za osem mesecev. Ti so v avgustu močno poslabšali konsolidirano bilanco uspeha Železarne v osmih mesecih, kljub temu pa je Železarna osem mesecev zaključila z 247 milijoni dinarjev ostanka čistega dohodka za sklade.

Na predlog izvoznega oddelka so potrdili dobropis firme Hermann Schmidt, ki je imela zaradi nepravilno odpremljenega blaga iz naše delovne organizacije dodatne stroške.

Iz združenih amortizacijskih sredstev je odbor odobril nakup fotokopirne stroja za potrebe oddelka zunanje trgovine in nabavnega oddelka (oba sta lokacijsko precej oddaljena od razmnoževalnice in fotokopirnice v glavni pisani, dosedanj fotokopirni stroj pa je povsem izrabljen, zato so stroški popravil zelo veliki).

Odbor se je strinjal tudi z odobritvijo dodatnih sredstev za dograditev toplovala obratne ambulantne in galskega doma (podražitev), vendar mora svojo oceno prej dati še poslovni odbor in finančno računovodski sektor.

Ob koncu seje so obravnavali še problematiko odsotnosti z dela zaradi orožnih vaj.

CPSI — Z.V.

TOZD Žičarna

Odbor za gospodarstvo v TOZD Žičarna je na 17. seji 24. septembra potrdil operativni plan za oktober. Izdelati nameravajo 3620 ton vlečene žice, od tega 2580 ton za prodajo, 1040 ton pa za domačo predelavo. Izvozili je bodo 319 ton.

V avgustu so izdelali 2723 ton vlečene žice, kar pomeni, da so operativni plan izpolnili 102,84 odstotno. Povprečni osebni dohodek je bil 101.854 din, povprečna prodajna cena pa je bila 466.199 din za tono.

V avgustu so prejeli dve upravičeni in eno neupravičeno reklamacijo. Vrednost reklamiranega materiala

je bila 0,73 odstotka prodajne vrednosti (v kumulativni 2,5 %). Po oceni odbora kaže nižji odstotek reklamacij pripisati nižji proizvodnji žičarne ter kolektivnim dopustom predelovalcev njihove žice.

Turističnemu društvu Žirovnica je odbor podaril 30 kilogramov odpadne pocinkane žice, Lovski družini Gradišče iz Slovenj Gradca, ki je prosila za 100 kilogramov žice za električnega pastirja, pa priporočila, da žico kupi na mali prodaji, saj sami takšne žice nimajo v proizvodnem programu.

TOZD Valjarna bluming štel

Odbor za gospodarstvo v TOZD Valjarna bluming štel je na 15. seji 25. septembra potrdil operativni plan za oktober. Količina in kvaliteta ne v sklepih in ne v zapisniku nista navedeni, vendar pa piše, da je zahteven in da je zaradi remonta kontiliva prišlo do razlik v prerazporeditvi vložka. Sestanka se je udele-

žil tudi delegat operativne priprave proizvodnje, ki je prisotne opozoril, da zaradi pomanjkanja vložka prihaja do težav temeljnih organizacijah, ki jih oni oskrbujejo z vložkom. Delegati so opozorili, da imajo v njihovi TOZD težave zaradi pomanjkanja delavcev. Če bosta obratovala dva brusilna stroja, se bodo zaradi pomanjkanja brusilcev zelo povečali zastoji.

V avgustu plana niso izpolnili. Niti pri proizvodnji niti pri odpremi. Kampanja potisne peči ni bila uspešna. Med kampanjo so jo morali ustaviti, predvsem zaradi slabov, ki so se nakopili v izenačevalni coni. Ponovno je bila povečana škajavost, tako da so morali slabe vračati v adjustažo bluminga na brušenje. Soočali so se z visokimi zastoji (41,3 %) in slabimi izplesi (na blumingu so za planom zaostali za 6,8, na štelu pa za 1,1 odstotka). Člani odbora so menili, da je izpolne treba vskladiti z jeklaro (ob sodelovanju raziskovalnega oddelka in oddelka tehnične kontrole), kajti podatki kažejo, da so tako slabi izplesi v glavnem posledica metalurških napak.

Nadurno delo (podatki niso navedeni) je bilo v avgustu v porastu, kar pa v TOZD opravičujejo z izrednim pomanjkanjem delavcev.

V zvezi z izpolnjevanjem sklepov prejšnje seje so delegati izrazili svoje nezadovoljstvo (menim, da je takšno obnašanje ignoracija našega odbora), ker še vedno niso prejeli odgovora v zvezi s potisno pečjo v valjarni. Zato ponovno opozarjajo, da je zaradi nemotnega obratovanja ob pričetku obratovanja nove jeklarne nujno potrebno tudi obratovanje nove potisne peči, kajti sicer naša temeljna organizacija ne prevzame nobene odgovornosti za motnje v proizvodnji.

V zvezi s prevzemom brusilnega stroja CMS pa so dobili pojasnilo, da je rok za odpravo napak podaljšan za štirinajst dni in da se bo po tem roku ponovno razpravljalo o prevzemu.

Odbor je ponovno opozoril tudi na velike zaloge nekaliteta materiala v adjustazah. Tehnologe, OPP, OTK in komercialni oddelke je zadolžil, da v primeru, če materiala ni mogoče prodati, do konca leta enakomerno po mesecih material odpisejo in vrnejo v reno.

Vlogo delavca, ki je prosil za tono betonskega železa, je odstopil v reševanje odbora za gospodarstvo v TOZD Valjarna žice in profilov, Turističnemu društvu Žirovnica pa je podaril štiri kose pločevine 2000x1000x4 milimetre.

HM, HM...

Tovariš Piščanec nam je v članku »Pretrd oreh« ponudil še tretjo »edino pravilno« resnični odgovor« varianto realsocialističnega reševanja problemov.

Reševanju problemov z zamolčevanjem in pozabljanjem, ki smo ga omenjali v »hmhm«, na katerega se nanaša njegov tekst, je dodal še sklicevanje na samoumevnost, zaradi katere problema potemtakem seveda ni treba niti razlagati. Ponujeni način resda ni inovacija, je pa vseeno zelo uporabna možnost, ki je ne kaže prezreti.

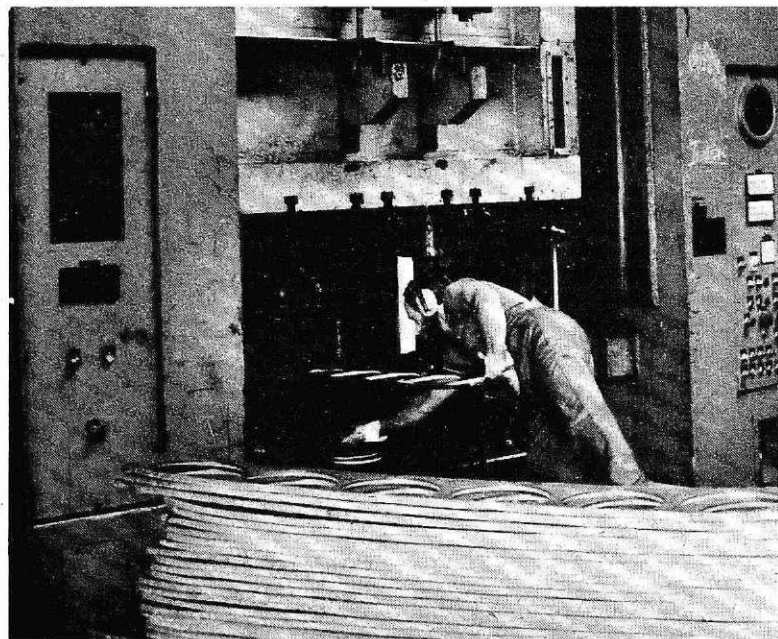
Takole pravi: »Odbor za gospodarstvo TOZD Plavž je 19. avgusta sprejel plan za avgust v višini 7000 ton, kar je bila želja temeljne organizacije. Kako je z željami pri operativnih planih, pa najbrž ni potrebno razlagati.«

Prav to pa bi nas moralo skrbeti.

Če je namreč to, da pri odločitvi prevlada želja ali parcialni interes (voluntarizem) nad strokovno oceno dejanskih možnosti, splošen in samoumeven pojav, ki ga niti »ni treba razlagati«, potem lahko le s strahom zremo v prihodnost te družbe in naših otrok.

Seveda pa tudi ob strokovnih odločitvah ne bi smeli pozabiti, da so tudi strokovnjaki predvsem ljudje in da imajo lahko tudi oni povsem svoje želje, interese, ambicije in cilje, ki se lahko skladajo z ožimi lokalnimi interesi, željami itd. določene skupine, so pa obenem lahko povsem navzkriž z interesi itd. širše skupnosti.

Orehnjk

V diskarni Javornik foto I. Kučina

PREGLED SESTANKOV SDS

(Iz programa samoupravnih aktivnosti za september)

Iz TOZD ŽIČARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žičarna I-1, I-2, I-3, II-1, II-2 in II-3, patentirnica, viličarna, adjustaža in TPO. SDS so obravnavale proizvodne rezultate v juliju in avgustu.

SDS vodstvo TOZD omenja, da je bila odsotnost v teh dveh mesecih zaradi dopustov, ki so bili sicer korišćeni po planu, večja, da nimajo naročil, ki ne bi obremenjevala ozkih grl (žarjenje, razrez v palice) ter da primanjkuje naročil za srednjo patentirano žico. V zvezi s kvaliteto problematiko pa ugotavlja, da na vseh ravneh nimajo konkretnih ukrepov za odpravljanje slabega in neodgovornega dela. Ne glede na to so se dogovorili, da bodo v okviru svojega delokroga ob jasno dokazanih primerih neodgovornosti (predvsem pri neposrednih vodjih dela) disciplinsko ukrepali. Obravnavali so tudi delovno disciplino. Sprejeli so stališče sestanka delovodij, da vsakdo, ki neopravičeno izostane z dela, ne more opravljati nadurnega dela. V zvezi s prošnjo enega od delavcev, da naj bi ukrep prenehanja delovnega razmerja, ki ga je izrekla disciplinska komisija, sprejeli v pogojno kazen, so sklenili, da ga je treba, v kolikor bi člani delavskega sveta na to pristali, premestiti za žičarski stroj in tako spremeniti njegovo delovno okolje.

SDS žičarna I-1 vprašuje, kdaj bo poskrbljeno za ogrevanje žičarne I. SDS žičarna I-3 omenja, da je iz poročila o kvalitetni problematiki razvidno, da prihaja vedno bolj do izraza neumerjenost ovoj pri patentirani žici. Ta problem je bil v zadnjem času glavni vzrok za reklamacije njihovih izdelkov. SDS žičarna II-1 ugotavlja, da so v juliju in avgustu plan komaj dosegli, kljub dodatnemu delu na proste sobote. Glede septembra pa ugotavljajo, da »žal tega odziva ni, zlasti v žičarni I«. Reklamacije in tehnološke težave bi po njihovem mnenju lahko odpravili že z večjo zavzetostjo vseh zaposlenih. SDS žičar-

na II-2 ugotavlja, da žičarji iz slabo luženega vložka ne morejo delati kvalitetne žice in da v septembru zaradi tega ne bodo izpolnili izvoznih nalog. Žičarji, ki delajo na HVŽ linijah, in delavke, ki delajo pri pakirnem stroju, pa negodujejo nad že kar neznosnim ropotom na HVŽ linijah. Vprašujejo, kaj bi bilo treba ukreniti. SDS žičarna II-3 ugotavlja, da se pri vložku (VAC žica) še vedno pojavljajo stare napake. Žica je umazana in mastna, zaradi česar na ESAB linijah močno narašča poraba votlic. SDS patentirnica omenja, da so z odgovorom na vprašanje s prejšnjega sestanka samo delno zadovoljni (zaradi počasnosti pri realizaciji).

Iz TOZD PROFILARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. Na skupnem sestanku SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in predelava profilarne je vodja TOZD posebej pohvalil tiste delavce, ki so delali preko rednega delovnega časa, da bi TOZD izpolnila plan, obenem pa jih je pozval, naj bi se še udeleževali takšnih akcij. Delavci so opozorili, da je treba urediti kopalnico ter poskrbeti, da luč na diskih ne bo več utripala. SDS profilarna 2 meni, da bi bilo prav, če bi malico lahko kupili tudi za denar. Prošijo tudi za dodelitev delovnih srajc.

Zbor delavcev v TOZD VRATNI PODBOJI (od 50 delavcev se ga je udeležilo 35) je 18. septembra ocenil, da so vsi predlagani samoupravni akti v zvezi z novo organiziranostjo primer- ni za sprejem na referendumu.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna predelava 3, adjustaža 1 in 2 ter brusilnica 1 in 3. SDS hladna predelava 3 ugotavlja, da niti po enem letu še ne vedo, kje v TOZD je pitna voda. Menijo, da tega ne vedo niti tisti, ki so v TOZD in Železarni za to odgovorni in da zaradi tega SDS tudi ne dobi odgovora oziroma se v TOZD ne označi, kje imajo pitno vodo. Zanima jih, kdaj bo to vprašanje rešeno.

V TOZD ELEKTRODE so se kot običajno sestali delavci na dveh zborih. Na zboru, ki so se ga udeležili člani SDS vodstva TOZD, rezalnica 2, oplaševalnica 2, transport-skladišćenje in priprava elektrodnih mas, je bilo rečeno, da je treba v garderobah in sanitarijah skrbeti za večji red, oziroma, da je treba garderobe in sanitarije zaklepati. Omenjeno je bilo (sestane je bil 18. septembra), da bi bilo zaželeno, da bi vsaka dnina v septembru delala eno prosto soboto, da bi tako lahko

izpolnili plan pri dodatnih materialih. SDS rezalnica 1 in oplaševalnica 1 pa opozarjata, da so sanitarije v zelo slabem stanju in da se je treba pripraviti za ogrevanje delovnih prostorov v zimskem času. Pripombe so imeli tudi glede prehoda v kantino na pripravi vložka pozimi. Vodja TOZD je prisotne obvestil, da bo treba delati dve soboti v dopoldanskem času.

Iz TOZD ŽEBLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žebljarna 1, 2 in 3, adjustaža in orodjarna. Na sestanku SDS žebljarna 3 so vprašali: Koliko časa se bo še premeščalo žebljarnje, ki urejajo stroje, v čistilnico ter ali se res ne more sprejeti dveh ali treh delavcev, ki bi se priučili za delo v čistilnici? Na sestanku SDS adjustaža pa so govorili o obratnih problemih. Posebej so poudarili natančno tehtanje v zvezi z ročnim pakiranjem za izvoz.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS priprava dela, materialna služba, konstrukcijska delavnica 1 in 2, kovačnica-kalilnica, orodjarna 1 in 2, strugarna 1 in 2, teža obdelava 1 in 2, ključavničarji strojev ter strugarna valjev Javornik in Bela. SDS materialna služba v zvezi s sklepi s prejšnjega sestanka ugotavlja, da dela nad žagami še vedno niso izvedena. Granit še vedno ni montiran, pa tudi stene še niso zaprte. SDS zahteva, da se stene zaprejo s sendvič stenami. Zanima jih tudi, kdaj bodo zazidane stene v skladišču.

SDS konstrukcijska delavnica 1 in 2 sta obravnavali delovno in tehnološko disciplino. Pri analizi stanja so posebej izpostavili prisotnost na delu, alkoholizem, žigosanje kartic, doseganje norm in takojšnje pisanje ur na operacijske liste.

Člani SDS kovačnica-kalilnica so se dogovorili za akcijo za čišćenje kovačnice. Spopadli se bodo s prahom in čistili okna. Delo naj bi opravili manjši delavci v dveh prostih sobotah.

SDS teža obdelava 2 vprašuje, kako nameravajo urediti zahodne stene v teški obdelavi. Stena je namreč poškodovana, zato delavce skrbi, kako bo, ko bo prišla zima. Prošijo, da bi ta problem čimprej rešili. Člani SDS strugarna valjev Javornik in Bela pa vprašujejo, zakaj posamezni naročniki pošiljajo krožne žage na brušenje k privatniku.

(se nadaljuje)

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

Dan pionirjev

Naslednjih pet osnovnih šol je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

4. Žužemberk Novo Mesto 58.920 kg, 5. Rihard Jakopič Lj. Šiška 56.270 kg, 6. Milojka Štrukelj Nova Gorica 48.800 kg, 7. I. Celjske čete — Celje 48.005 kg, 8. A.T. Linhart Radovljica 47.210 kg.

Pet osnovnih šol z več kot 200 učenci je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

1. Žužemberk Novo Mesto 179,10 kg/učenca, 2. Sladki Vrh Maribor Pesnica 89,96 kg/učenca, 3. Prežihov Voranc Jesenice 84,15 kg/učenca, 4. Tone Čufar Jesenice 77,95 kg/učenca, 5. Rihard Jakopič Ljubljana 70,60 kg/učenca.

Tri osnovne šole z manj kot 200 učenci so prejele denarno nagrado v znesku 20.000 din:

1. Podbrezje, Duplje, Kranj 126,30 kg/učenca, 2. Bratov Simončič Šmarje pri Jelšah 110,18 kg/učenca, 3. Podlubnik — posebna, Škofja Loka, 92,45 kg/učenca.

Veseli smo bili nagrad, ki nas spodbujajo in obvezujejo, da bomo tudi ob novih akcijah zbiranja starega papirja zagnani in vztrajni.

Pionirski odred in šolska skupnost učencev OŠ Tone Čufar Jesenice

Naslednjih pet osnovnih šol je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

4. Žužemberk Novo Mesto 58.920 kg, 5. Rihard Jakopič Lj. Šiška 56.270 kg, 6. Milojka Štrukelj Nova Gorica 48.800 kg, 7. I. Celjske čete — Celje 48.005 kg, 8. A.T. Linhart Radovljica 47.210 kg.

Pet osnovnih šol z več kot 200 učenci je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

1. Žužemberk Novo Mesto 179,10 kg/učenca, 2. Sladki Vrh Maribor Pesnica 89,96 kg/učenca, 3. Prežihov Voranc Jesenice 84,15 kg/učenca, 4. Tone Čufar Jesenice 77,95 kg/učenca, 5. Rihard Jakopič Ljubljana 70,60 kg/učenca.

Tri osnovne šole z manj kot 200 učenci so prejele denarno nagrado v znesku 20.000 din:

1. Podbrezje, Duplje, Kranj 126,30 kg/učenca, 2. Bratov Simončič Šmarje pri Jelšah 110,18 kg/učenca, 3. Podlubnik — posebna, Škofja Loka, 92,45 kg/učenca.

Veseli smo bili nagrad, ki nas spodbujajo in obvezujejo, da bomo tudi ob novih akcijah zbiranja starega papirja zagnani in vztrajni.

Pionirski odred in šolska skupnost učencev OŠ Tone Čufar Jesenice

Naslednjih pet osnovnih šol je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

4. Žužemberk Novo Mesto 58.920 kg, 5. Rihard Jakopič Lj. Šiška 56.270 kg, 6. Milojka Štrukelj Nova Gorica 48.800 kg, 7. I. Celjske čete — Celje 48.005 kg, 8. A.T. Linhart Radovljica 47.210 kg.

Pet osnovnih šol z več kot 200 učenci je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

1. Žužemberk Novo Mesto 179,10 kg/učenca, 2. Sladki Vrh Maribor Pesnica 89,96 kg/učenca, 3. Prežihov Voranc Jesenice 84,15 kg/učenca, 4. Tone Čufar Jesenice 77,95 kg/učenca, 5. Rihard Jakopič Ljubljana 70,60 kg/učenca.

Tri osnovne šole z manj kot 200 učenci so prejele denarno nagrado v znesku 20.000 din:

1. Podbrezje, Duplje, Kranj 126,30 kg/učenca, 2. Bratov Simončič Šmarje pri Jelšah 110,18 kg/učenca, 3. Podlubnik — posebna, Škofja Loka, 92,45 kg/učenca.

Veseli smo bili nagrad, ki nas spodbujajo in obvezujejo, da bomo tudi ob novih akcijah zbiranja starega papirja zagnani in vztrajni.

Pionirski odred in šolska skupnost učencev OŠ Tone Čufar Jesenice

Naslednjih pet osnovnih šol je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

4. Žužemberk Novo Mesto 58.920 kg, 5. Rihard Jakopič Lj. Šiška 56.270 kg, 6. Milojka Štrukelj Nova Gorica 48.800 kg, 7. I. Celjske čete — Celje 48.005 kg, 8. A.T. Linhart Radovljica 47.210 kg.

Pet osnovnih šol z več kot 200 učenci je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

1. Žužemberk Novo Mesto 179,10 kg/učenca, 2. Sladki Vrh Maribor Pesnica 89,96 kg/učenca, 3. Prežihov Voranc Jesenice 84,15 kg/učenca, 4. Tone Čufar Jesenice 77,95 kg/učenca, 5. Rihard Jakopič Ljubljana 70,60 kg/učenca.

Pionirski odred in šolska skupnost učencev OŠ Tone Čufar Jesenice

Naslednjih pet osnovnih šol je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

4. Žužemberk Novo Mesto 58.920 kg, 5. Rihard Jakopič Lj. Šiška 56.270 kg, 6. Milojka Štrukelj Nova Gorica 48.800 kg, 7. I. Celjske čete — Celje 48.005 kg, 8. A.T. Linhart Radovljica 47.210 kg.

Pet osnovnih šol z več kot 200 učenci je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

1. Žužemberk Novo Mesto 179,10 kg/učenca, 2. Sladki Vrh Maribor Pesnica 89,96 kg/učenca, 3. Prežihov Voranc Jesenice 84,15 kg/učenca, 4. Tone Čufar Jesenice 77,95 kg/učenca, 5. Rihard Jakopič Ljubljana 70,60 kg/učenca.

Tri osnovne šole z manj kot 200 učenci so prejele denarno nagrado v znesku 20.000 din:

1. Podbrezje, Duplje, Kranj 126,30 kg/učenca, 2. Bratov Simončič Šmarje pri Jelšah 110,18 kg/učenca, 3. Podlubnik — posebna, Škofja Loka, 92,45 kg/učenca.

Veseli smo bili nagrad, ki nas spodbujajo in obvezujejo, da bomo tudi ob novih akcijah zbiranja starega papirja zagnani in vztrajni.

Pionirski odred in šolska skupnost učencev OŠ Tone Čufar Jesenice

Naslednjih pet osnovnih šol je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

4. Žužemberk Novo Mesto 58.920 kg, 5. Rihard Jakopič Lj. Šiška 56.270 kg, 6. Milojka Štrukelj Nova Gorica 48.800 kg, 7. I. Celjske čete — Celje 48.005 kg, 8. A.T. Linhart Radovljica 47.210 kg.

Pet osnovnih šol z več kot 200 učenci je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

1. Žužemberk Novo Mesto 179,10 kg/učenca, 2. Sladki Vrh Maribor Pesnica 89,96 kg/učenca, 3. Prežihov Voranc Jesenice 84,15 kg/učenca, 4. Tone Čufar Jesenice 77,95 kg/učenca, 5. Rihard Jakopič Ljubljana 70,60 kg/učenca.

Tri osnovne šole z manj kot 200 učenci so prejele denarno nagrado v znesku 20.000 din:

1. Podbrezje, Duplje, Kranj 126,30 kg/učenca, 2. Bratov Simončič Šmarje pri Jelšah 110,18 kg/učenca, 3. Podlubnik — posebna, Škofja Loka, 92,45 kg/učenca.

Veseli smo bili nagrad, ki nas spodbujajo in obvezujejo, da bomo tudi ob novih akcijah zbiranja starega papirja zagnani in vztrajni.

Pionirski odred in šolska skupnost učencev OŠ Tone Čufar Jesenice

Naslednjih pet osnovnih šol je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

4. Žužemberk Novo Mesto 58.920 kg, 5. Rihard Jakopič Lj. Šiška 56.270 kg, 6. Milojka Štrukelj Nova Gorica 48.800 kg, 7. I. Celjske čete — Celje 48.005 kg, 8. A.T. Linhart Radovljica 47.210 kg.

Pet osnovnih šol z več kot 200 učenci je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

1. Žužemberk Novo Mesto 179,10 kg/učenca, 2. Sladki Vrh Maribor Pesnica 89,96 kg/učenca, 3. Prežihov Voranc Jesenice 84,15 kg/učenca, 4. Tone Čufar Jesenice 77,95 kg/učenca, 5. Rihard Jakopič Ljubljana 70,60 kg/učenca.

Tri osnovne šole z manj kot 200 učenci so prejele denarno nagrado v znesku 20.000 din:

1. Podbrezje, Duplje, Kranj 126,30 kg/učenca, 2. Bratov Simončič Šmarje pri Jelšah 110,18 kg/učenca, 3. Podlubnik — posebna, Škofja Loka, 92,45 kg/učenca.

Veseli smo bili nagrad, ki nas spodbujajo in obvezujejo, da bomo tudi ob novih akcijah zbiranja starega papirja zagnani in vztrajni.

Pionirski odred in šolska skupnost učencev OŠ Tone Čufar Jesenice

Naslednjih pet osnovnih šol je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

4. Žužemberk Novo Mesto 58.920 kg, 5. Rihard Jakopič Lj. Šiška 56.270 kg, 6. Milojka Štrukelj Nova Gorica 48.800 kg, 7. I. Celjske čete — Celje 48.005 kg, 8. A.T. Linhart Radovljica 47.210 kg.

Pet osnovnih šol z več kot 200 učenci je prejelo denarno nagrado v znesku 30.000 din:

1. Žužemberk Novo Mesto 179,10 kg/učenca, 2. Sladki Vrh Maribor Pesnica 89,96 kg/učenca, 3. Prežihov Voranc Jesenice 84,15 kg/učenca, 4. Tone Čufar Jesenice 77,95 kg/učenca, 5. Rihard Jakopič Ljubljana 70,60 kg/učenca.

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

BIOLOŠKO VOJSKOVANJE

Direktni prenos terja določeno koncentracijo snovi v ozračju, ki naj z vdihavanjem ali oralno prodre v človeški organizem. To pomeni, da bi morali v zraku ustvariti oblak toksičnih delcev z dokaj enakomerno porazdelitvijo in zahtevano koncentracijo, podobno kot je to primer v ambulantni čakalnici s kihajočimi gripoznimi bolniki. Če tega ne dosežemo, bo učinek mnogo manjši. Oboleni bodo le nekateri, drugi pa ne, medtem ko bo tretja kategorija posameznikov prejela mnogo več mikroorganizmov, kot bi bilo sicer potrebno.

Raziskave strokovnjakov za kemično vojno so pokazale, da so pri ljudeh najučinkovitejše infekcije dihalnega sistema z uniformno porazdelitvijo delcev optimalnih dimenzij 1 do 5 mikronov. To velja, na primer, tudi za ricin. V najštevilnejših primerih je potrebno oblak ustvariti čim hitreje, ker je večina snovi zelo občutljiva na ultravijolično svetlobo in toploto. Razpolovna doba takšnega oblaka je večinoma le nekaj minut in aerobiološki razpad v tem času močno načne število za napad sposobnih snovi.

Tovrstne delujoče snovi je najbolje uporabiti ponoči, saj podnevi njihova učinkovitost s časom naglo pada. Drugo kategorijo tvorijo sredstva, ki bi okužila človeka z ranami ali odrgninami na koži, kar pa se v praksi ni obneslo. Projektirali so tudi posebne biološko kontaminirane topovske in moznarske projekte, ki naj bi poleg mehaničnih učinkov povzročili še dopolnilno infekcijo. Kmalu se je pokazalo, da so se zmotili. Preostala je metoda inficiranja pljuč z oblakom suspenziranih delcev.

Uporaba mehurjevcev ali snovi, ki prodre skozi človeško kožo, je prav tako med najučinkovitejšimi načini vnašanja toksičnih agensov, toda za masovno uporabo ni primerna.

Seveda je način vnašanja toksina izredno pomemben. Z oralnim vnašanjem botulinskega toksina je polovična doza smrtna (0,4 mikrograme), z vdihavanjem 0,3 mikrograme, z injiciranjem pa zadošča že 0,00003 mikrogramov strupa. Teoretično naj bi posamezni mikroorganizmi sprožili infekcijo že s svojimi reproduktivnimi sposobnostmi, v praksi pa ni tako. Za kugo je, na primer, potrebnih vsaj 3000 bakterij, za antraks okrog 20.000 in 100.000. Veliko snovi, ki povzročajo onesposobljanje ljudi, terja prisotnost le nekaj posameznih mikroorganizmov in že postanejo zelo učinkovite.

Anglo-ameriški standard zastrupitve je za smrtonosne snovi med 25 in 50 odstotkov ter za nesmrtonosne 20 do 30 odstotkov onesposobljenih oseb z zelo majhnim odstotkom smrtnih izidov.

Ukvarjanje s temi orožji, ki so ga pospešili v drugi svetovni vojni, je pokazalo, da je njihova učinkovitost največja tedaj, če uporabijo številne majhne bombe ali pa razpršilce aerosolov, ne pa velikih bomb. Zasičenje neke površine z majhnimi bombami je dalo homogen oblak z veliko učinkovitostjo, kar so k sreči dokazali le s poskusi.

Naj omenimo prvi prototip takšnega orožja! Konstruirali so ga Angleži, dalje pa razvijali Američani v drugi polovici druge svetovne vojne. Šlo je za konstrukcijo, ki je temeljila na gručni bomb, namenjene nitenju požarov. Osnovna, 227 kg teža konstrukcija je nosila 100 bombic tipa F s težo po 1,8 kg.

Konferenca pionirskega odreda »Matija Verdnik-Tomaž« na OŠ Prežihov Voranc

V petek, 3. oktobra, so se v glasbeni učilnici zbrali predstavniki posameznih razrednih skupnosti. Pionirji so imeli svojo pionirsko konferenco, na kateri so pregledali delo v preteklem šolskem letu in izvolili novo pionirsko vodstvo.

Gostji pionirske konference sta bili ravnateljica Albina Sršen ter pomočnica ravnateljice Romana Kranjc. Najprej je pionirje pozdravila bivša predsednica Lili Leskova. Po pozdravnem govoru se je pričel kulturni program, ki je vseboval dve skladbi zaigrani na flavto in recitacijo Kakšen mora biti pionir. Nato jih je Lili seznanila z dnevnim redom.

Tovarišica ravnateljica se je zahvalila bivšemu odboru, saj je zelo dobro vodil delo pionirskega odreda. Izbrali so nov odbor, ki je sestavljen predvsem iz pionirjev petih in šestih razredov, saj bodo v sedmih razredih v tem šolskem letu pionirji sprejeti v mladinsko organizacijo. V novem vodstvu pionirskega odreda so:

Tina Brelj, Jure Višnar, Jurij Železnik, Ana Žakelj, Mojca Miko, Boštjan Smukavec in Marko Panič.

Geslo jugoslovanskih pionirskih iger Rastemo pod Titovo zastavo je letos ZA SREČNO POT V 21. STOLETJE. Z delom v šolskem letu 1986/87 nas je seznanila mentorica pionirskega odreda Katarina Slamnik. Naloge in akcije v tem šolskem letu so: osnovna in najpomembnejša naloga pionirjev je učenje in pridobivanje novega znanja ter varstvo narave, raziskovanje dejavnosti, varčevalne aktivnosti, ohranjanje tradicij NOB, prostovoljne solidarne aktivnosti, družbeno koristno in proizvodno delo v šoli in dodatne naloge.

Upamo, da bo to šolsko leto prav tako, ali pa še bolj uspešno kot lansko.

Janina Keserovič
Novinarski krožek
OŠ Prežihov Voranc

SLAVKO TARMAN

NARAVOSLOVCI IN KIRURGI SKOZI STOLETJA

Civiale je previdno obračal kateter in ga potiskal v krožnem gibanju sem in tja. Kmalu se je zaslišal škripajoč šum, kakor pri mletju. »Sedaj prijemam ostanek kamna, sedaj ga drobim, odpiram instrument ter ga premikam, da se sprost drobec. Sedaj ga sprostim in izvlečem, tako je opisal značilne trenutke po prvi operaciji dr. Civiale. Ko se je pomikal kateter navzven, na njem ni bilo krvi. Asistent je podal Civialeju izpraznjen kateter. Ta je deloval na osnovi kombiniranega splakovanja. Čez čas so se pojavili večji in manjši izločeni kristali kamna. Še pregled s preiskovalno sondo in bolnik je bil rešen. »Operacija je končana, pacient je rešen kamna,« je ob zaključku izjavil dr. Civiale.

Dr. Civiale je ostal pionir v predvečju stoletja moderne kirurgije. Uvedel je novo nebolečo metodo zdravljenja morečega kamna v mehurju. Postopek s finejšimi instrumenti in v točno določenih primerih se je ohranil do danes.

nes. Danes je postal rez od zgoraj v zavetju narkoze norma in so pozabljene tisočletne grozote izrezovanja kamnov.

INDIJSKA METODA NOSNE PLASTIKE PRENEŠENA NA EVROPSKA TLA

Vojne rane, sifilis in ostale poškodbe so pogosto uvedbo nosne plastike. Prva vest o nosni plastiki je prodrla iz Indije leta 1794. Tovrstne rane so kazale obraz in ljudje so ostajali zaznamovani. Šele uvedba nosne plastike je ponujala novo upanje. Do tedaj so ljudje trpeli, se skrivali doma ali hodili s krinkami na obrazu. Drugi, premožnejši, so nosili srebrne ali voščene nosove, zvezane s trakovi pred znakaženimi obrazi. Njihovo življenje je bilo obupno in v svoji osamelosti so se zatekali k samomoru.

Londonska revija Gentlemen's Magazine je objavila vest o uspešnih nosnih plastikah

— izdelavi plastičnega nosu, ki jo izvajajo indijski kirurgi. Vest je bila enkratna. V nadaljevanju je sledil tudi natančen opis te indijske nosne plastike, ki ji je prisostvoval britanski kirurg James Findlay:

»Pacient je bil brez nosu dvanajst mesecev. V kazenski ekspediciji so mu odsekali nos in roki. Nosna plastična kirurgija v Indiji ni bila neznana. Tanko voščeno ploščico so natančno prilagodili strelju, nato so zgledili voščeno plast ter jo položili na čelo. Okoli voščene ploščice so zarisali črto. Kirurg je odrezal samo toliko kože, kolikor jo je bilo zaznamovano. Ozko progo je pustil med očmi. Nakar je odrezal brazgotino nosnega strelja, nato je napravil zarezo v kožo, ki teče okrog obeh nosnih votlin vzdolž zgornje ustnice. Kožo na čelu je odločil in vložil njene robove v zarezo tako, da je bil nos dvakrat pričvrščen z zgornjo in spodnjo zarezo. Ozko progo, ki je vzdrževala vez med čelom, so odrezali po petindvajsetih dneh. Pet dni po operaciji je pacient moral ležati na hrbtni — vzznak. Deseti dan mu je kirurg namestil v nosnice mehko bombaževino, da ostanke primerno odprte. Takšna operacija je vedno uspešna, umetni nos je čvrst in je normalnega videza. Brazgotina na čelu (od tam je odvzel kirurg potrebno kožo za nos) je zarasla po štirih mesecih.

Dr. Barry, vojaški kirurg v službi britanske armade v Indiji, je bil tudi očividec pri operaciji hindustanskih nosnih operaterjev.

Njegov opis se v ničemer ni razhajal z zgoraj, le da je dodal še nekaj podrobnosti: »Operacija je trajala polduro uro, kot rezilic je služila brivska britve, ki so jo med operacijo večkrat naostrili, ker je otopela. Pacient je ležal negibno na hrbtni in se do konca operacije ni gnil.

Prakso hindustanskih operaterjev je prvi uspešno prenesel v Evropo britanski kirurg dr. Joseph Constantin Carpe (1764 - 1864). S tem je postal soustanovitelj nosne plastične kirurgije. Leta 1814 se je dr. Carpe resno pripravil na prvi operativni poseg. V pismu prijatelju piše Carpe tole:

»Če operacija uspe, bi lahko uvedel v londonsko prakso poseg, katerega koristnost sem petnajst let hvalil študentom na univerzi. Tovrstni posegi v Indiji uspevajo in želim obdelati tak primer. Vseeno pa me skrbi, če bo v Angliji uspelo vsled različnosti podnebnja. Po drugi strani pa so pri mojih pacientih vsi deli nosu propadli zaradi bolezni, v Indiji pa so nasilno odstranjeni in so zapustili zdravo osnovo.

Podnebna razlika je morila dr. Carpa več let. Način in izvedba operacije sta ostali odvisni od Carpa, njegove spretnosti, trdnosti in nenazadnje potrpežljivosti. V oktobru leta 1814 je dr. Carpe poklical pacienta in sporočil svoj sklep — operacija bo odvisna od poskusnih rezov. Pri pacientu je z rezi ugotovil obrambno moč organizma.

14. seja sveta za požarno varnost SOZD Slovenske železarnice

26. septembra so se v prostorih gasilskega doma PGRS Železarnice Jesenice sestali predstavniki SOZD Slovenske železarnice in si po obravnavi aktualne problematike ogledali tudi železniško kompozicijo Karavanke, ki je namenjena za reševanje v predorih.

Na seji so pregledali izpolnjevanje sklepov 13. in 14. seje in ugotovili, da so jih večino že izpolnili.

Obravnavali so poročilo o požarih v SOZD Slovenske železarnice v prvem polletju letošnjega leta. V sestavljeni organizaciji je bilo 93 požarov, ki so povzročili za 74.449.909 dinarjev škodo. Največ požarov in največ škod v tem obdobju je bilo v železarni Ravne; požarov ni bilo le v delovnih organizacijah Plamen Kropa in Žična Celje.

Požari in eksplozije so nastali predvsem zaradi nepazljivosti in malomarnosti delavcev, kratkih stikov, pregretosti strojev, samovžglov in drugih vzrokov. Da bi bilo požarov manj, bo treba v prihodnje bolj upoštevati požarnovarstvene predpise in poostriiti odgovornost za njihovo izpolnjevanje.

Inženir Rems je prisotne seznanil z zaključki četrtre seje koordinacijskega odbora sindikata SOZD Slovenske železarnice, ki vse dejavnike SOZD obvezuje, da izpolnjujejo določene naloge.

Seznanili so se, da bo od 21. do 23. oktobra v Zadru posvet o zaščiti visokih zgradb pred požarom. Posvet organizira Zavod za tehnično izobraževanje Ljubljana, v sodelovanju s strokovnjaki iz zveznega zavoda za standardizacijo in zveznega sekretariata za notranje zadeve ter drugimi strokovnjaki iz cele Jugoslavije.

Obravnavli so kadrovske probleme poklicnih gasilcev železarnice Jesenice in predlagali rešitve za izboljšanje sedanje neustreznosti stanja. Predvsem je treba dati večji poudarek izobrazbi že zaposlenih in

čimprej rešiti kadrovanje ter ovrednotenje del poklicnih gasilcev glede na dela drugih delavcev v proizvodnji.

Obravnavali so dejavnosti v mesecu požarne varnosti in se dogovorili, da bo naslednja seja sveta za požarno varnost od 12. do 15. decembra v Kropi. Določili so tudi datum sestanka.

Oktoberfest 86 za HVB

V soboto, 4. oktobra, smo se v zgodnjih jutranjih urah udeleženci sindikalnega izleta HVB odpeljali preko Avstrije v München. Tja smo prišli okoli osme ure zjutraj in si ogledali mesto. Potepanje po tem velikem mestu je bilo prijetno doživetje. Založenost trgovin je izredna, ljudje so tudi prijazni, le naši žepi so bili bolj suhi. Čas je hitro mineval in utrujeni smo se zbrali na dogovorjenem mestu. Po 20 minutah čakanja na avtobus nas je prišel iskat eden od obeh voznikov in prehodili smo kratko pot do parkirišča za avtobuse. Kratka pot — le nekaj minut — in bili smo na vhodu v zabavišni park Oktoberfesta. Mnogo ljudi, nešteto možnosti zabave, potoki piva in dobre volje, težko je opisati peštrost te prireditve.

Čas je kar prehitro minil. Vseh 36 dobro razpoloženih udeležencev izleta se je zbralo ob 20. uri na dogovorjenem mestu. Minute so tekale, utrujene noge so nas bolele, ogorčenje nad zamudo avtobusa se je večalo. Minila je ura, preden nas je prišel iskat voznik in nas preusmeril na drug konec zabavišnega prostora.

ka varnostnih inženirjev, na katerem bodo obravnavali normativno urejanje služb za varstvo pri delu.

Z enominutnim molkom so udeleženci seje počastili spomin na pokojnega tovariša Štefana Krumpaka, ustanovitelja Sveta za požarno varnost SOZD Slovenske železarnice. Posmrtno plaketo tovarišu Krumpaku je prevzel zatopnik železarnice Štore.

Ogledali so si vlak za reševanje v karavanškem predoru, bohinjskih predorih in drugih težkih terenih. Vodja TOZD za promet ŽTP Jesenice je predstavnik Slovenških železarn seznanil z ustreznimi ukrepi, potrebnimi za njegovo delo in vzdrževanje opreme.

Prepešali smo tako še nekaj sto metrov, toda avtobusa zopet ni bilo. Minila je še ena ura, minilo pa nas je tudi potrpljenje. Ponovno nas je voznik napotil na prvotno zbirno mesto in končno smo se vkrcali v avtobus. Večina nas je pot v domovino prespala. Carinske formalnosti na avstrijsko- in jugoslovanski meji smo opravili brez problemov in se v zgodnjih jutranjih urah vrnili domov.

Vsa pohvala organizatorju izleta iz HVB za idejo in izpeljavo ogleda Oktoberfesta ter za preskrbljeno obilno malico ob prvem postanku.

Neodpušno, skrajno neodgovorno in vredno kritike pa je obnašanje voznikov Integrala Jesenice. Pravega opravičila za dveurno zamudo ni. Vsakršni izgovori o zaprti poti so nesprejemljivi, saj so trije avtobusi mariborske registracije na istem mestu čakali več kot uro na svoje potnike, pa jih ni nihče preganjal. Očitno naša propaganda TURIZEM SO LJUDJE še ni prodrla do voznikov Integrala Jesenice, čeprav smo naročniki njihovih uslug tudi financirali njihove dejavnosti.

Mak

Časopis »TV-15 Naš tovariš« naj bo tudi glasilo mladih

V Ljubljani je bila prejšnji teden prva seja novoimеноvanega časopisnega sveta »TV-15 Naš tovariš«, ki ga vodi Mira Svetina - Vlasta.

V svetu so delegati kranjske, jeseniške in radovljske občine, zato je prav, da se seznanimo z nekaterimi stališči tega organa.

»TV-15 Naš tovariš« je tudi glasilo rezervnih vojaških starešin, ne samo udeležencev NOB, razen tega pa vseh, ki so vključeni v posredovanje in širjenje zgodovinskih izročil NOB ter v SLO in DS. Člani sveta so menili, da je uredniška politika glasila sicer ustrezna, vendar kaže vsebinski koncept čim bolj približati mladim bralcem, med katerimi je treba iskati tudi nove dopisnike in sodelavce. Časopis ne bi smel biti trubina posameznikov za medsebojna obračunavanja, ki presegajo normalne polemične odnose. Morebitne nesporazume zaradi takšnih ali drugačnih stališč in podatkov naj bi razreševala njihove organizacije ZB NOV in ZRVS; v skrajnem primeru pa tudi osrednja republiška vodstva DPO.

Ko so spregovorili o idejnopolitičnih izhodiščih vsebine »TV-15 Naš tovariš«, so se zavzeli za nadaljevanje objavljanja spominskih zapisov preživelih udeležencev NOB in pri pomembnih dogodkih iz tega obdobja, ker so takšni prispevki za večino naročnikov še vedno najbolj brano čtivo. Prav tako je treba zapisovati stališča borcev in borčevskih organizacij ter ZRVS do aktualnih perečih vprašanj in razmer v naši družbi. Posebno pa velja poudariti pomen pisnih razlag s področja socialnovarstvene, zdravstvene in pokojninske invalidske zakonodaje, kakor tudi obvestil organizacij in teles ZB NOV in ZRVS, ki so za večino članov

omenjenih organizacij največkrat edina informacija.

Tudi mladi rodovi, šolarji, pionirji in mladinci, naj imajo svoj prostor na straneh »TV-15 Naš tovariš«, kjer naj izražajo svoj odnos in poglede do naše borbene preteklosti in poročajo o svojih prizadevanjih. Dobrodošli bodo zlasti prispevki mladih rezervnih starešin in vseh, ki delujejo v splošnem ljudskem odporu, družbeni samozasčiiti in civilni zaščiti.

Najbolj pereče je nereseno financiranje, kateremu tudi ustanovitelj — republiški odbor ZB NOV Slovenije — brez razumevanja in pomoči družbenopolitičnih, kulturnih in znanstvenih organov ni več kos. Zato so člani sveta zahtevali, da se mora edino tovrstno glasilo v Sloveniji vsaj enakovredno upoštevati pri red-

nem financiranju kot razne druge publikacije, ki nimajo toliko bralcev kot »TV-15 Naš tovariš«.

Uredništvo in uprava časopisa morata začeti resno akcijo za pridobivanje novih naročnikov. Ob tem je treba reči, da je »TV-15 Naš tovariš« najcenejše glasilo v Sloveniji. S sedanjo ceno 40 din za izvod seveda ne more kriti niti četrtine stroškov, zato bo treba z novim letom poseči za ne-ljubim ukrepom: povišanje naročnine.

Več naročnikov si obetajo pri vseh občinskih vodstvih DPO, v šolskih in splošno izobraževalnih matičnih in krajevnih knjižnicah oz. čitalnicah, v društvi in organizacijah in nena-zadnje med mlajšimi člani ZRVS.

Člani sveta so prepričani, da »TV-15 Naš tovariš«, ne glede na nenehno upadanje števila naročnikov, ker je vedno manj živih udeležencev NOB, ne bo zmanjšal naklade, ampak jo v sodelovanju s širšo družbeno skupnostjo še povečal.

JR

Izobraževanje odraslih v krajevnih skupnostih

Delavska univerza Viktor Stražisar želi organizirati in izvesti nekatere oblike izobraževanja in izpopolnjevanja delovnih ljudi in občanov v krajih njihovega bivanja ali v izvenmestnih krajevnih skupnostih.

Poskusi takšnega organiziranja in izvajanja izobraževanja in izpopolnjevanja delovnih ljudi in občanov niso novi, vendar pa so zaradi oddaljenosti od delavske univerze in višjih potnih stroškov bolj utemeljeni! Zato je možno, da bo Delavska univerza Viktor Stražisar v sodelovanju s strokovnimi delavci in organi krajevnih skupnosti organizirala takšno usposabljanje in izpopolnjevanje. V izvenmestnih krajevnih skupnostih

in po programu delavske univerze bi lahko zlasti v zimskih mesecih izvedli tečaje šivanja in krojenja, začetne in nadaljevalne tečaje nemščine, angleščine in italijanščine za odrasle in za predšolske otroke ter tečaje stropijsja, gospodinjstva in kuhanja.

Tu mislimo predvsem na krajevne skupnosti Kranjska gora, Dovje, Mojstrana in Zirovnica. V teh krajevnih skupnostih se lahko delovni ljudje in občani prijavijo za navedene oblike izobraževanja in izpopolnjevanja ter povejo, kakšna predavanja, tečaje, seminarje in razgovore bi lahko pripravila in izvedla delavska univerza Viktor Stražisar.

Srečo Krč

Tretji občinski samoprispevek za šolski prostor in potrebe krajevnih skupnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

šuje stroške, večja pa je tudi socialna varnost učiteljev.

Zaradi sedanje lokacijske razdrobljenosti Centra je izredno težko sestaviti urnik za redno delo, zlasti so prizadete izvenšolske dejavnosti. Z izgradnjo prizidka bodo dani objektivni pogoji za višjo kakovost dela, dosežena bo še večja racionalizacija oziroma pocenitev vzgojnoizobraževalnega procesa.

Z izgradnjo prizidka bi se sprostila stavba bivše gimnazije, v kateri bi pridobili prostore za osnovno šolo s prilagojenim programom, ki sedaj deluje v nemogočih pogojih, nadalje manjkajoče prostore za jeseniško glasbeno šolo, nekaj manjkajočih učilnic za redno osnovno šolo na ožjem mestnem območju, s čimer bi odpravili izmenski pouk in morda še kaj.

Lokacija za izgradnjo prizidka ob sedanjem Centru je dogovorjena, izdelan je idejni načrt, v izdelavi pa je tudi že izvedbeni načrt. Vse stroške za izdelavo načrtov je iz amortizacijskih sredstev poravnal Center srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice. V novozgrajenem prizidku naj bi bilo 4219 kvadratnih metrov uporabnih površin, in sicer za 14 učilnic, 11 kabinetov, od tega sedem za delo učencev v skupinah in štiri delavnice s strojno opremo (za program elektrifikacije in kovinarjev). Vzoredno z novogradnjo naj bi potekala tudi delna preureditev obstoječe stavbe, da bo ustrezala predpisanim normativom in standardom, pri čemer so še zlasti problematične garderobe, zaklonišče in sanitarije. Z uresničitvijo vsega tega bo čez 1100 učencev dobilo normalne pogoje za delo, učitelji pa možnosti za bolj kvalitetno vzgojnoizobraževalno delo.

Če bomo izpolnili vse te pogoje, so tudi optimalne možnosti, da na Jesenicah zadržimo vseh šest izobraževalnih programov in s tem prihranimo številnim učencem vožnjo za šolanje v drugih krajih, staršem pa že omenjene stroške.

Od predlaganega samoprispevka v višini 1,5 odstotka naj bi bil en odstot-

tek zbranih sredstev namenjen za reševanje šolskega prostora, poleg še drugih sredstev, 0,5 odstotka pa za reševanje najbolj perečih problemov v trinajstih krajevnih skupnostih občine. Med te sodi gradnja mrliških vežic, razširitev pokopališča na Blejski Dobravi, primarni vodi in priključki za telefone, kanalizacija s čistilnimi napravami in še druge stvari, ki so sicer predvidene v razvojnih programih, nimajo pa ustreznega finančnega pokritja, oziroma bi se njihovo reševanje zavleklo. O vsem tem se bodo opredeljevali občani v javnih razpravah.

S pomočjo tretjega občinskega samoprispevka bi lahko večino teh vprašanj rešili že v tem srednjeročnem obdobju. Redna sredstva namreč ne zadoščajo za neodložljivo reševanje vseh teh nalog in problemov, ki jim bomo kos le s široko družbeno akcijo, karzato sodi tudi samoprispevek občanov. Veliko razvojnih zaostankov na področju vzgoje in izobraževanja, zdravstva, telesnokulturne dejavnosti in drugje, ki so pogojeni z velikim povečanjem prebivalstva in razvojem gospodarstva, smo doslej rešili prav s samoprispevkom občanov in drugačnim združevanjem sredstev, sicer bi bil razkorak med stanjem in potrebami razvoja še večji. Odlaganje reševanja vseh teh stvari bi nam lahko zapustilo težko popravljive posledice, ki bodo najbolj prizadele generacije, ki bodo nadaljevale s kakovostnim prestrukturiranjem proizvodnje in znanstveno-tehnološkim razvojem, da se čim bolj približamo svetovnemu razvoju, kar pomeni višjo kakovost življenja vsakemu posamezniku in vsem skupaj. Sem pa sodijo tudi urejene komunalne zadeve, oziroma okolje, kjer preživimo večino svojega časa.

Prav gotovo pospešeno reševanje vseh teh zadev prizadeva interese večine občanov, kajti gre za naložbe za sedanje in bodoče generacije in za izboljševanje življenjskih in bivalnih razmer vseh nas. O vsem tem bo v naslednjih tednih tekla razprava v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, v kateri naj bi pregledali možnosti za razpis tretjega občinskega samoprispevka.

Reševanje ponesrečencev v prometni nesreči

Enota PGRS Železarnice Jesenice je v sklopu svojega programa usposabljanja izvedla specialno vajo reševanja ponesrečencev v prometni nesreči za napravo za rezanje in raztezanje pločevine. V tem primeru je bila predpostavka naslednja:

Težka prometna nesreča, v kateri je voznik vkleščen v vozilo, in ima težje poškodbe glave in telesa. Celotni potek vaje je bil izveden izredno uspešno, strokovno, hitro, z vsemi postopki od prihoda na kraj nesreče, pričetka reševanja, rezanja delov vozila in prenosa ponesrečenca v reševalno vozilo in prevoza v bolnico. Na slikah je prikazano nekaj podrobnosti z omenjene vaje.

1. Ponesrečeno vozilo s poškodovanim voznikom.
2. Pričetek reševanja z napravo za rezanje in raztezanje.
3. Odstranjen ovira na vozilu (vrata in cela stena) ter prenos ponesrečenca v reševalno vozilo.

Vsi posnetki: Alojz Mulič — PGRS.

Sandi Kotnik

Čestitka

Igorju Štepcu čestitamo za uspešno opravljeno diplomno na drugi stopnji Visoke šole za organizacijo dela v Kranju. Sodelavci oddelka za izobraževanje ob delu — CSUI

Prodaja volne

Vse člane kolektiva obveščamo, da organiziramo prodajo volne po 2.300 dinarjev za kilogram. Prodaja bo v Delavskem domu pri Jelenu v sredo, 15. oktobra, in v četrtek, 16. oktobra, vsak dan do 11. do 18. ure. Kupite lahko najmanj en kilogram.

Komisija za družbeno aktivnost žensk pri IO konference OOS ZJ

Razstava delavske ustvarjalnosti

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice v sodelovanju z razstavnim salonom DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in Foto klubom Andrej Prešeren tudi letos pripravlja v počastitev dneva novatorjev, 12. oktobra, razstavo DELAVSKE USTVARJALNOSTI, ki bo od 11. do 22. oktobra odprta v razstavnem salonu na Jesenicah.

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav je k sodelovanju povabilo organizacije združenega dela in vzgojnoizobraževalne organizacije, da s svojimi inovativnimi in raziskovalnimi dosežki zadnjega obdobja sodelujejo na razstavi. K sodelovanju je povabilo tudi fotoamaterje jeseniške občine, da razstavo obogatijo s fotografijami — motivi iz jeseniške železarnice, gradbeništva in drugih industrijskih panog.

Razstavo DELAVSKE USTVARJALNOSTI bodo odprli jutri, v petek, 10. oktobra, ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah. Krajši kulturni program ob otvoritvi bo izvajal moški pevski zbor Vintgar z Blejske Dobrave pod vodstvom Alojza Vengarja. Razstava bo na ogled do vključno 12. oktobra vsak dan, razen sobote popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Naš zvesti Kovinar

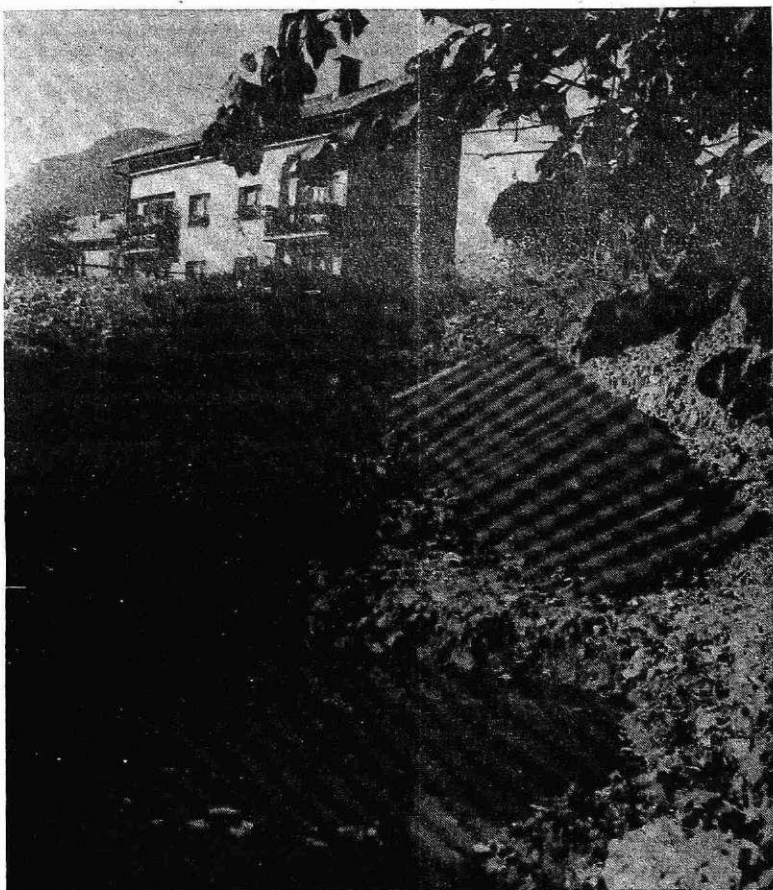
Že 1. julija sem Kovinar opozoril, da je greznica v ulici V. Svetina v okvari. Pridemo takoj, so dejali. Vendar smo že pri prvem večjem nalivu imeli polne kleti vode in smradu. Ponovno smo opozarjali, tudi krajevno skupnost, odgovor pa je bil vedno isti.

Tudi sanitarna inšpekcija je prišla in je poslala dopis Kovinarju, vendar je do danes stanje isto.

Ne vem, kaj bo, ko pride novo deževje. Kaj bo z našo ozimnico?

Danes je 6. oktober, pa še vedno ni odziva na naše opozarjanje. Tukaj je dokaz.

Tekst in foto Ivan Dolenc

Razstava gob na Jesenicah

Gobarska družina na Jesenicah deluje že sedemnajsto leto in prireja gobarske razstave v prostorih Balinarskega kluba v Bazi na Jesenicah. Tako je bilo tudi letos. Društvo je pripravilo lepo razstavo gob za člane društva in ostale ljubitelje narave.

Prva predsednica te družine na Jesenicah je bila Anica Debevc, ki je vrsto let uspešno vodila gobarsko družino. Organizirali so razstave, strokovna predavanja, piknike in izlete. Ko so se pričeli predsedniki menjati, ni bilo prave organizacije in je delo zamrlo. Šele sedanji predsednik je spet oživil delo gobarske družine. Predsednik Peskar je skupno z upravnim odborom že lansko leto organiziral piknik v naravi na Hrušici, letos pa lepo gobarsko razstavo in balinarski turnir za člane gobarske družine.

Nastopilo je več štiričlanskih ekip. Prvo mesto je osvojila ekipa Kopitar, drugo ekipa Kutina in tretje ekipa Bernard. Na turnirju sta posebno pozornost gledalcev in navijačev vzbudila najstarejši balinar in gobar, petinsemdesetletni Rudi Pančur in devetletni Tone Trobec, najmlajši balinar in gobar.

Pokale in kolajne za gobarski turnir v balinanju je prispeval večletni prijatelj jeseniške gobarske družine Giovanni iz Italije.

Jože Mrovlje

Seja skupščine SPIZ

Na drugi seji skupščine bodo 22. novembra obravnavali informacijo o finančnem poslovanju skupnosti v obdobju januar - julij 1986, informacijo o gmotnem položaju upokojencev v Sloveniji v obdobju januar - september 1986, ter sprejeli pravilnik o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela na področju usposabljanja invalidnih oseb za delo za obdobje 1986—1990.

Prihodki skupnosti v prvem polletju letošnjega leta niso pokrili vseh odhodkov. Primanjkljaj je bil 4.031,7 milijona dinarjev, predvsem zaradi prepozno uveljavljenih višjih prispevnih stopenj za financiranje skupnosti.

Skupnost je v letošnjem letu izvedla dodatni uskladitvi pokojnin z rastjo osebnih dohodkov za lansko leto in sicer v januarju akontativno za 14 odstotkov in v marcu dokončno za 5,53 odstotka. Zaradi letošnjih sprotnih uskladitev je skupnost opravila že štiri uskladitve (skupno 76,09 odstotka).

Informacija o gmotnem položaju upokojencev Slovenije v obdobju januar - julij 1986 in ocena za obdobje januar - september 1986

V obdobju januar - julij 1986 je pokojnino prejelo 281.098 upokojencev. Med njimi je bilo 141.847 ali polovica starostnih, 69.003 ali četrtna invalidskih in 70.247 ali četrtna uživalcev družinske pokojnine. Povprečna starostna pokojnina, skupaj z varstvenim dodatkom, je bila v navedenem obdobju 75.171 din, povprečna invalidska pokojnina z varstvenim dodatkom 60.935 din, povprečna družinska pokojnina z varstvenim dodatkom pa 53.917 din. Povprečje vseh pokojnin, skupaj z varstvenimi dodatki, izplačanih v tem obdobju, je bilo 66.365 din.

Razmeroma visoka raven pokojnin v prvih sedmih mesecih letošnjega leta v primerjavi z ravni, doseženo v enakem obdobju preteklega leta, je posledica dejstva, da so v tem obdobju v lanskem letu le enkrat, letos pa že trikrat uskladjali pokojnine z rastjo osebnih dohodkov.

Varstveni dodatek k pokojnini je v tem obdobju prejelo 45.083 upravičencev. Največ, to je 19.371 ali 43 odstotkov, je bilo družinskih uživalcev pokojnine, 14.366 ali 31,9 odstotka uživalcev invalidske pokojnine, med uživalci starostne pokojnine pa 11.345 ali četrtna upravičencev do varstvenega dodatka.

Če upoštevamo strukturo upokojencev, vidimo, da je bilo v tem obdobju med starostnimi upokojenci le osem odstotkov takih, ki so poleg pokojnine prejeli tudi varstveni dodatek, med invalidskimi upokojenci je bilo 20,8 odstotka upravičencev, med družinskimi pa je bilo upravičencev do varstvenega dodatka 27,6 odstotka. Skupno je bilo do varstvenega dodatka upravičenih kar 16 odstotkov vseh upokojencev.

V navedenem obdobju so bili izplačani naslednji povprečni varstveni dodatki: k starostni pokojnini 11.326, invalidski 11.241, družinski 13.631 din oziroma v povprečju 12.142 din. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta so se povprečni varstveni dodatki povečali nekoliko manj kot pokojnine.

Pokojnino do 56.000 din (to je nekaj več, kot je bila najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo) je v tem obdobju prejela skoraj polovica vseh upokojencev. Glede na vrsto pokojnine so se deleži gibali takole: med starostnimi upokojenci je pokojnino do 56.000 din prejela dobra tretjina, med invalidskimi in družinskimi upokojenci pa je to vsoto pokojnine prejela dobra polovica.

63,4 odstotka vseh upokojencev s polno pokojninsko dobo je dobivalo pokojnino med 56.000 din do 100.000 din, nad 100.000 do 150.000 din je dobivalo 18,3 odstotka nad 150.000 pa le 4,98 odstotka; pokojnino do 56.000 pa 13,2 odstotka vseh upokojencev.

V septembru je bila četrta uskladitev pokojnin v višini deset odstotkov. Ocenjeno je, da bo po tej uskladitvi pokojnin povprečje vseh pokojnin v prvih devetih mesecih 71.600 din. Povprečna starostna pokojnina bo 80.500 din, povprečna invalidska 65.500, družinska pa 58.100 dinarjev.

Povprečna starostna pokojnina v obdobju januar - julij 1986 je bila 78,3 odstotka povprečnega nominalnega osebnega dohodka v tem obdobju.

iz gradiva povzel Stane Torkar

Železarski globus

LR KITAJSKA

V železarni Tianjin, katere glavni proizvod so različne vrste cevi, bodo zgradili nov obrat. Dobavilo ga bo podjetje Friedrich Kocks iz Zvezne republike Nemčije. V tem obratu bodo proizvajali cevi na modernjši način, in sicer dimenzij premera od 25 do 83 mm, debelina stene pa bo od 2,5 do 11 mm. Na uro bodo lahko izdelali 20 ton različnih cevi.

INDIJA

Indija načrtuje, da bo v tem fiskalnem letu, to je od 1. aprila 1986 do 31. marca 1987 izvozila za več kot 30 mio. ton železove rude. To je za dva do tri tona več kot v predhodnem fiskalnem letu. Indijska vlada ima dolgoročne pogodbe o dobavi železove rude z japonskimi in južnokorejskimi železarskimi družbami. Vedno večje zanimanje za to železarsko surovino iz Indije pa kažejo tudi LR Kitajska in nekatere zahodnoevropske železarske družbe.

Izlet za člane društva upokojencev Jesenice

Društvo upokojencev Jesenice vabi člane na izlet v Novo Gorico, Ajdovščino in Vipavo v četrtek, 23. oktobra, z vlakom z Jesenic do Nove Gorice, z odhodom ob 6. uri. Iz Nove Gorice bo odpeljal v Ajdovščino, kjer bo ogled tovarne »Fructal«, ogled gradu Zemono in mesta Vipava. Ogledali si bomo tudi izvir reke Vipava. V Šempasu bo izdatno kosilo s poskusno vina v tamkajšnji kleti.

Vsak udeleženec izleta prispeva 3.000 din. Razliko v ceni izleta bo plačalo društvo.

Prijave z vplačilom sprejema Jurij Dolenc v prostoru doma društva na Jesenicah, Pod gozdom 13, v četrtek 16. in petek, 17. oktobra, od 16. do 18. ure.

Člani, ki se za izlet zanimajo, se prijavite že prvi dan.

Izvršni odbor društva upokojencev Jesenice

»Mezinček« na jeseniškem odru

Že pred mnogimi leti smo na Jesenicah skušali v okviru gledališča pripravljati programe, ki bi bili namenjeni izključno otrokom od zgodnjih tretjih let do četrtega leta osnovnošolskega pouka. Ni nam šlo od rok — manjalo je igralcev, sredstev in še in še.

Pravljica, čeprav lepa in dobro zagrana, ob novem letu je bila premalo, ker si jo je otrok zapomnil le po tem, da je z njo prišel dedek Mráz in zato ni imel časa razmišljati o gledališču, kjer dogodke ne opisujemo, ampak jih doživljamo — igramo.

To, da je »gledališče svetišče slovenske besede«, je za otroke ostalo neznano.

Otroške matineeje so iz sezone v sezono bolj obiskane in s tem smo dobili potrditev, da je delo za otroke tisto, za kar smo se zavestno odločili in kar nam v bodoče zagotavlja kulturno vzgojeno gledališko in koncertno občinstvo. Včasih, ko šolski programi niso bili tako zelo natrpani in ko so si slavisti po solah lahko odtrgali uro ali dve šolskega pouka za razgovor o gledališču in dramati, so si otroci ogledovali predstave tudi zato, da so se o tem lahko pogovarjali v šoli pri uri slovenščine. S tem seveda ne trdim, da so slavisti in učitelji kljub temu, da so jim učni programi planirani po minutah, ne najdejo časa za kaj drugega kot sta slovnica in literatura, saj je slovenščina tudi dramatika in tudi gledališče.

Delati za otroke je občutljiva zadeva, saj otroško oko vidi vse in improvizacija ne pride v poštev.

Nova gledališča smer (če sploh lahko govorimo o novi smeri, ker je v svetu in tudi v nekaterih krajih pri nas že uveljavljena), kombinacija lutke in igralca, ki ni skrit za panojem, ampak lutki pomaga tudi v neposrednem stiku z občinstvom, je prijetna osvežitev. Lutkovna igrara Karla Novaka PRAVLJICA O MEZINČKU, ki so jo igralci Gledališča Tone Čufar Jesenice pripravili za Teden otroka, je gotovo dosegla svoj namen, kar nam dokazujejo široko odprte otroške oči in sodelovanje vsakega mladega gledalca.

Prijetno in natančno izvedena menjava igralca in lutke na odru, hiter ritem, pa glasba, petje in ples kažejo na to, da so tako pripravljali predstave kot izvajali pristopili k delu z veliko resnosti in zagnanosti.

Predstavo je režijsko pripravil dolgoletni prijatelj jeseniškega gledališča režiser, scenograf in mojstrski lutkar akad. slikar Sašo Kump iz Kranja, s pomočjo koreografinje Andreje Gjudove in z glasbeno opremo Gabrijela Skumavca.

Za sceno in opremo odra sta poskrbela Jože Bedič in Ivanka Leskovar, igrali pa so Mira Bolte, Rado Mužan in mali Mezinček — Lidija Grilc iz Ribnega, ki se je kljub temu, da je dejansko prvič nastopila v »tazaresnem« gledališču, hitro vključila med ostale že uveljavljene igralce.

25 let moškega zbora Kropa

Moški zbor KUD Stane Žagar Plamen iz Kroke je s svojim letnim koncertom, ki ga je imel konec septembra v Kropi in ga bo v naslednjih tednih še ponovil v raznih krajih Gorenjske, praznoval 25 let nepretrganega dela in 110. obletnico zborovskega petja v Kropi. S praznovanjem moškega zbora je povezano tudi delo dirigenta Egijskega Gašperšiča, ki zbor vsa ta leta uspešno vodi in ga vsestransko pravilno usmerja.

Zborovsko petje ima v Kropi dolgoletno tradicijo, zadnji koncert moškega zbora pa je potrdil, da jo nadvse uspešno nadaljuje. Zbor se je predstavil s skrbno izbranim programom izključno slovenskih avtorjev — kronološko razvrščenih od Gallusa do sodobnika Jakoba Ježa, od kitčnih do prekomponiranih priredb slovenskih ljudskih pesmi. Za razliko od podobnih jubilejnih koncertov, kjer slišimo predvsem popularna dela, so Kroparji peli predvsem manj znane ali vsaj manj pete pesmi, pa zato nič manj tehtne. Čeprav bi bilo vredno omeniti izvedbo vsake pesmi, naj v prvem delu koncerta še posebej izpostavim izvedbo zahtevne skladbe Marjana Kozine Obroč, ki se je lotevajo le naši najboljši in precej številnejši zbori, in zahteva izredno širok razpon zvoka in veliko mero tehničnega znanja. Temu so Kroparji s svojim petjem solidno zagodili. Iz drugega dela pa je omembe vredna Krekova virtuosna priredba ljudske pesmi Marko skače, ki je

v nenehni gradaciji tempa in dinamike na tem koncertu resnično doživeto zazvenela.

Zbor je v zadnjih nekaj letih tako programsko kot tehnično resnično napredoval. Tako je na jubilejnem koncertu od skladbe do skladbe presenečal in navduševal slehernega poslušalca, ljubitelja in strokovnjaka. Saj je nekajkrat zvok zbora kar razkosno zazvenel in se širil od ubranega pianissima do zvočno izenačenega forta. Podajanje je bilo doživeto in sveže, kar se je čutilo tudi med poslušalci, zato se manjšim intoniranim in tehničnim spodrsiljem lahko opusti.

Poudariti je treba, da tako usmerjena programska politika, kakršno opazimo v zadnjih letih pri Kroparjih, vodi k nenehnemu napredku in rasti v glasbenem izraževanju pevcev in poslušalcev. Zato želimo zboru in dirigentu Egijskega Gašperšiču pri nadaljnjem delu nove programske in interpretacijske vzpone.

Matvez Fabijan

POLETJE STAREGA VOLKA

(iz zbirke planinskih zgodb ODTOD DO KAJMARČALANA)

Nadaljevanje in konec

Beseda je dala besedo in s starim sem se dogovoril, da me zvečer vzame s seboj na volčjo stražo. Mati nam je za popotnico zavezala v prt kruh, sir in papriko, pa na steklenico mastike tudi nisva pozabila — in sva šla. Na polju so ženske s srpi žele rž, razcapan dečko je gnal svinje s paše, pri pravoslavni kapelici na gričku je nekdo igral na frulo.

Ze temno je bilo, ko sva prišla do ovčarnika, v katerega sta sinova mojega gostitelja, petnajstletni Micko in petindvajsetletni Dimče, pravkar naganjala čredo. Ob ovčarniku je stala preprosta koliba iz vejevja, pred njo je na kamnitem ognjišču tlel ogenj, po rogovilah bližnjih dreves so viseli kožuhi in bisage, sekira je bila zasajena v tnilo poleg skladovnice polen, dva konja sta mulila travo, v grmovju se je smukal se nerazsedlan osel, med ovčami so tekali ovčarski psi s bodičastimi jeklenimi ovratnicami.

Medtem ko sta si mlada dva dajala opravka s čredo, je stari razpihal ogenj, naložil drva in razgrnil po tleh šotorke in kožuhe. Nad ognjem je pogrel čorbo, ki jo je prinesel s seboj v menažki, in narezal kruha, jaz pa sem nad žerjavico cvrl klobaso. Pridružila sta se nama še sinova, kot bi mignil je bila večerja nared, še za pse je ostalo.

»Lep pes,« sem pohvalil mrcino, ki se je že ves čas smukala okoli mene in z lakotnim pogledom pospremila vsak grizljaj, ki sem ga vtaknil v usta. »Ta se pa gotovo zlepa ne ustraši volka.«

»Eno leto mu je šele, mlad je in neumen. Pridi drugo leto ob tem času, pa boš videl psa, ki mu ne bo enakega na planini,« je rekel stari.

Ta strašna zver, bodoči mariovski pasji prvak, pa se mi je prav prilizneno dobikala in mahljala z repom. Ni mi dal miru, dokler mu nisem žrtvoval še enega koščka klobase, pa se potem se je ves čas smukal okoli mene, niti za trenutek me ni spustil izpred oči.

Sonce je zašlo, nebo se je odelo s plaščem zvezd. Micko je naložil dražje na pojemajoči ogenj, Dimče je šel nasekat veje, da bi popravil ograjo v ovčarniku, midva s starim pa sva sedela ob ognjišču in srkala mastiko.

»Petindvajset let mu je, pa še ni nima žene,« je pokazal stari na Dimčeta, ki se je pravkar vrnil iz gozda z naročajem vejevja.

»Kaj nimate nobenega godnega dekleta v vasi?« sem vprašal.

»Nimamo,« je odkimal stari.

»Nimamo,« je ponovil za njim sin.

»Pravzaprav jih nekaj je,« je nadaljeval stari, »pa še to samo čez poletje doma, sicer pa se šolajo v Prilepu in v Skopju. Mar je tem gospodičinam za polpismene pastirje.« In potem Dimču: »Dimče, Dimče, kar stric boš ostal!«

Pa spet meni: »Ko sem bil jaz mlad, je bilo v teh hribovih deklet na pretek, med samimi lepoticami si lahko izbiral. Na Ilinden si šel v Durnje, mladina je plesala oro, tisto, ki ti je bila všeč, si vprašal, če hoče biti tvoja, in če je rekla ja, si se zmenil s starši in jo pripeljal domov. Z osemnajstimi, najpoznejše z dvajsetimi leti smo se tedaj ženili.«

»Pri nas v Sloveniji poznamo pregovor, ki pravi, da je najprimernejši čas za ženitev tri dni pred smrtjo in da je bolje biti dobro obojen kot slabo oženjen,« sem rekel, da bi potolažil Dimčeta, ki je nekaj sam zase godrnjal in s krepelcem dregal v žerjavico.

V sosednjem ovčarniku na drugem koncu planine so besno zalajali psi. Psom se je kmalu pridružilo vpije pastirjev.

»Ob tem času so prišli zadnjič,« je rekel stari, medtem ko si je v svitu plamenov z ognjišča zvijal cigareto.

»Kdo?«

»E, kdo neki! Volkovi vendar, mater jim!«

»Videl sem enega, jagnje je imel v gobcu, ko je zbežal,« je rekel Micko. Zdalj so zalajali tudi naši psi. Ovce so se vznemirile in prej mirno pasoci se konji so začeli hrzati in striči z ušesi.

»O-ooo!« je zaklical stari.

»O-ooo!« je pritegnil Dimče.

Le Micko je še kar naprej hladnokrvno strgal menažko in prigrizoval papriko.

Psi so umolkni, ovce so se umirile, konji so se spet mirno pasli.

Stari se je zavlil v kožuh, da bi zaspal, tudi Micko je legel poleg njega, Dimče si je uredil ležišče spodaj pri ovčarniku, jaz pa sem razgrnil spal-

no vrečo kar pri ognjišču, pa nož in baterijsko svetilko sem za vsak primer položil poleg vzglavja.

»Khe — khe — khe!« je zakašljala prehlajena ovca v ovčarniku.

»I-a i-a i-a!« je nenadoma na ves glas zarigal osel, ki se je pasel v grmovju.

»Čiv, čiv!« je začivkal vrabec na drevesu.

»Khe — khe — khe!« je spet zakašljala ovca.

Veter je zapihal s planine, zažarela je žerjavica na ognjišču, zarojile so iskre, zvezda repatica je za hip naredila svetlo črto čez nebo.

Eden izmed obeh konj se mi je povsem približal, tako da sem slišal, kako sope skozi nozdri in prežvekuje travo.

Tu in tam je zalajal pes. Tu in tam je zacingljaj ovčji zvonec. Stari je smrčal, kot bi žagal drva. Micko je v spanju stokal in klical mamo.

»Khe — khe — khe!« je spet zakašljala prehlajena ovca.

Spet je zalajal pes. Pa drugi. In tretji.

Čreda se je vznemirila, ovce so zablejale, vsi zvoncec naenkrat so zacingljali, kot da jih je zatresele naden sunek vetra. Konji so se vzpenjali na zadnje noge in divje hrzali.

Stari se je obrnil na drugi bok, nekaj nerazločnega zagodrnjal in se zamotal v kožuh, ki mu je zdrnil s pleč.

Psi so ponoreli. Zlezel sem iz vreče in zgrabil nož. Tudi stari je stresel kožuh s sebe in preklinjajoč zavpil in temo.

Potem je bilo spet vse tiho.

Zavil sem se nazaj v spalno vrečo in zadremal.

Ko sem se zbudil — čez eno uro, dve, tri? — ni bilo na nebu niti ene zvezde več. Divjal je veter in valil temne gmote oblakov čez planino. Nekje tam daleč za Kajmarčalanom se je pobjiskavalo in grmelo.

»Na, zdaj pa še to!« sem zavzdihnil in se še tesneje zavlil v vrečo.

Spet sem utonil v sen in spal do jutra.

Pastirji so bili že zdavnaj na nogah. Stari je naganjal ovce iz ovčarnika, Micko in Dimče pa sta jih, sedeč vsak na svoji pručki, prestrezala in jih molzla. Gruča ovnov, ki so jih že prej spustili iz ovčarnika, je ponesno razkazovala svoje mogočno, polžasto zavito rogovje in potrpežljivo čakala svoje družice, da bojo pomolžene in spuščene na plano.

Pazil sem na ovce, da se niso razkropile med grmovje, dokler je trajala molza. Pes, ki sem mu sinoči vrgel košček klobase, me je zvesto spremljal na vsakem koraku, v dobri veri, da tudi pri zajtrku ne bom pozabil nanj.

Ko sta fanta opravila z molžo, sta se poslovila in gnala čredo na pašo, stari pa mi je nallil v lonček pravkar pomolženo ovčje mleko in odrezal kos kruha. Pokazal mi je pot do doline Črne reke, kamor sem se bil namenil, in mi stisnil roko v pozdrav.

Čez dobre pol sem bil že na sedlu pod planino Dren, omamljen od vo-

nja gorskega cvetja sem gledal obri-se gora, potopljene v jutranje meglice, globoko spodaj v dolini se je zvijala tanka srebrna kača Črne reke, tam daleč daleč pa se je svetlikalo Tikveško jezero — daljni cilj moje poti.

Odšel sem čutaro z nahrbtnika, da bi se odžejal z vodo, tedaj pa sem se zdrznil. Kakih trideset, štirideset korakov od mene je stal — volk.

Bil je zelo velik volk. In zelo star. In zelo utrujen. Ni na vrat na nos zbežal, ko me je zagledal; počasi, zelo počasi se je obrnil in odplazil proč, prav nikamor se mu ni mudilo. Verjetno je začutil, da mu nisem nevaren, na parobku je posedel, češ, nikar si ne domišljaj, da se te bojim. Pustil mi je čas, da sem vzel iz torbice daljnogled in medtem, ko sem ga opazoval skozi povečavo daljnogle-da, je spet počasi, kot da je na nedeljskem sprehodu, stekel naprej, obotavljaje se, kot na upočasnjem filmskem posnetku je preskočil nekaj nizkih kamnov; komaj da je še vlekel svoje stare kosti za sabo, potem pa se je spet ustavil na skali, sedel na zadnje tace in me gledal: utrujeno, naveličano, brez bojazni in brez popadljivosti; težko je dihal in jezik mu je visel iz gobca kot izprana rdeča krpa. Imel sem vtis, da mu je prav malo mar, tudi če bi me ril vanj s puško in ne z daljnogledom. Bil je star volk, odslužil je že svoje, v svojem dolgem volčjem življenju je veliko bežal in veliko napadal, zdaj mu je bilo dovolj obojega.

Pobral sem kamen in ga vrgel proti njemu, a ne zato, da bi ga zadel, pač pa, da bi mu dopovedal, da sem se ga že nagledal in da bi bil čas, da se mi umakne izpred oči. Volk je razumel moj namig, vstal je in šel naprej po svoji poti, a se je po nekaj korakih spet ustavil, da bi počival, kraljevsko vzvišen nad mano in nad vsem okoli sebe — kot da bi mi hotel povedati, da mi ne gre s poti, ker bi se me bal, pač pa zato, ker je samotar in mu ni do moje družbe. Na starost se je ločil od krdele, še z volkovi se več ne druži, čemu bi se z ljudmi, ki mu še nikoli niso storili nič dobrega.

Na vrhu griča se je še zadnjič obrnil in me pogledal, potem pa izginil v grmovju. Tam se bo skrival v senco, počakal na pastirje z ovčami in raztrgal kakšno zablodelo jagnje. Jagnjetina je mehka in sočna, stare ovce pa imajo žilavo meso, ki so mu njegovi skrhani in razmajani zobje komaj še kos.

Čreda je še daleč, stari volk, ogreji si na soncu svoje stare kosti! Dolga in mrzla zima je za teboj in naslednja bo še daljša in še bolj mrzla, tvoj oguljeni kožuh te bo še manj grel in oslabele noge te bojo še teže nosile, ko boš čez snežne zamete bežal pred lovci in psi.

Naj ti bo prizanešeno vsaj še to poletje, stari volk. Naj ti bo mila zverska sreča, naj ti bo obilen ovčji plen. Ogrev se na soncu, nalokaj se tople jagnečje krvi, odpočij si, naberi si moči za zimo, da te sestrada-nega in oslabelega ne dobijo lovci na muho, da te ne raztrgajo tvoji bratje volkovi.

In nikdar več ne hodi ljudem tako blizu, kot si danes prišel k meni. Bodi previden, stari volk. Daljnogled res ni puška, a glej, da se ne zmotiš; tudi tvoje oči niso več, kot so bile.

gledu sporočil, da je Tanja noseča. Z Mihom sta vriskala od veselja. Tudi dr. Hipokratu je hropel od navdušenja. To bo prvi Slovenec, ki se bo rodil v vesolju. Čez pol leta je Tanja brez bolečin povila Simono. Dr. Hipokratu je bil tako ginjen, da bi mu kmalu pregorela vsa logična vezja, pa je k sreči tovarna Iskra zadnji trenutek vanj montirala najnovejšo rezervno dele japonske trdke Son-nyo. Še tisti trenutek, ko je mala Simona pritisnila svoja drobna usteca na materino dojko, je farimile takoj s svetlobno hitrostjo ošinil glavni vesoljski center na Ravbar komandi. Poldrugi milijon Slovencev je navdušeno zaploskal pred barvnimi te-

levizorji Gorenje - Körting, ki je že zdavnaj izplaval iz svojih neljubih izgub.

Toda že čez nekaj dni je v glavni vesoljski center prišlo šifrirano sporočilo: &0SOS!

Znanstveniki so staknili glave skupaj in po nekajurnem tuhtanju s pomočjo najnovejšega računalnika Iskra — Beta — Ksi — Alfa in Omega — razvozlati sporočilo: »MALA SIMONA SE JE POLULALA IN POKAKALA. NIMAVA PLENČKI!«

Učeni možejo spet staknili glave skupaj in depeša je s trikratno svetlobno hitrostjo prebodla vesoljsko plovilo Triglav: »UPORABITA PAPIR PALOMA!«

IVAN JAN

85

MRTVI NE LAŽEJO

povest

Šele med drevjem se je Filip začel zavedati. Poskusil se je čuditi: - Tovariši, to mora biti pomota. Saj me vendar poznate! Skušal se je tudi nasmehniti in se delati miren, celo vesel ob srečanju z njimi, pa mu ni šlo preveč od srca. Tudi zaleglo ni.

- Nobene pomote ni!

Zdalj se jim je rahlo uprl in ustavil.

- Kaj pa je? Kaj se je zgodilo? Pogovorimo se!

- Se bomo že pogovorili. A ne tu! Naprej in tiho.

Potisnili so ga naprej in ker je nekajkrat pisano pogledal, ga je Jesen opozoril:

- Nobenih neumnosti, če ne ti zagotavljam, da bo počilo!

Filip je spoznal, da gre zares. Poslej je bil pohleven. Zdalj ni smel in ni mogel tvegati bega. Ujel je toliko ravnotežja, da je ugovarjal:

- Celozvezali ste me! Gorskemu to ne bo prav!

- To prepusti kar nam! Zdalj pa jezik za zobe in naglo hodi!

Razumel je Jesena in zaprl se je vase. Onstran vode jih je požrl gozd.

12

Aleša in Bernarda so tisto jutro zbudili izredno zgodaj. Morala sta na hodnik, kjer je stalo še kakih petnajst jetnikov. Nihče ni bil zvezan. Tudi ni bilo treba: le redek med njimi je stal trdno! Več ali manj so bili pretepeni, zmrcvarjeni.

- Na dvorišče! je poveljeval podoficer.

Aleš in Bernard sta hodila skupaj. Dovolili so jima, da sta pomagala drug drugemu. Bernard je podpiral šepajočega Aleša, ki je pre-stal še eno mučenje.

- Kakšna milost za konec! je šepnil.

Vsi so bili prepričani, da je to njihova zadnja pot... Zunaj je na za-čudenju vseh dobil vsak kako orodje: nekateri krampe, drugi lopate!

Odgnali so jih naprej med kostonje in jih spet ustavili. Policisti so malo naprej začrtali mejo in jim ukazali, naj začno tam kopati in od-metavati zemljo. Aleš je dobil kramp. Kako naj koplje, ko na razbole-lih nogah brez nohtov ne more niti dobro stati. Prsti so bili otekli, rane na njih še gnojne, stopala pa nabrekli in boleča. Ob vsakem udarcu se je moral opreti na kramp, potem ga je spet s težavo vzdignil. Kopali in odmetavali so molče, s tiho grozo v srcu: Koplješ si svoj lastni grob! Nehaj, da ti bo prihranjeno vsaj to! Aleš je že med zbiranjem in po poti opazoval ljudi, če koga med njimi pozna, če bo morda kdo, ki ga ne bo do ubili in bi tako obvestil ljudi o Filipu. Spreddaj je opazil Petra! Tudi on je nosil kramp. Pozdravila sta se s presenečenimi pogledi, oba s po-dobnimi nameni. Peter ni mogel vedeti, da je Alešu o Filipu že znano, zato se mu je tudi on hotel približati.

Aleš ni več mogel stati na nogah. Klecnil je na kolena in kramp je občital v zemlji. Nekaj časa mu ni nihče ničesar rekel in pustili so, da mu je Bernard pomagal na noge. Spet je vzdignil kramp in ga previd-no spustil proti zemlji.

Stražarji pa so opazovali in spremljali vsak gib. Policistov je bilo šest. Močnih, zdravih, surovi in oboroženih.

Najhušji med njimi je bil tisti, ki so mu zaradi naprej štrlečih zob in sadističnih nagibov pravili »Konjska smrt!«

Ko bi bili na fronti, bi se poznalo! je razmišljal Aleš in tudi v tem našel tolažbo. Privezani so tu, da krotijo nas! S pogledi je večkrat obvi-sel na Karavankah, ki so se vzdigovale pred njim, ko pa se je obrnil, mu je pogled obstal na zeleni in valoviti Jelovici. Tam je poznal vsak koteček, vse kraje, ki so bili primerni za taborišča. Poznal je tudi vse trate in koteče, kjer so zorele najlepše jagode in kjer si hitro nabral tudi maline. Vse, kar je doživel, vse kar je vedel in čutil, se je v tem hi-pu zlilo v eno samo željo: da bi imel v rokah strojnico in bombe, s kate-rimi bi pospravil zeleno svojat in Filipa med njimi. Potem pa naj bi se takoj znašel v gozdovih med tovariši, da bi kaznoval še Martino, bole-čino in sramoto svojega srca.

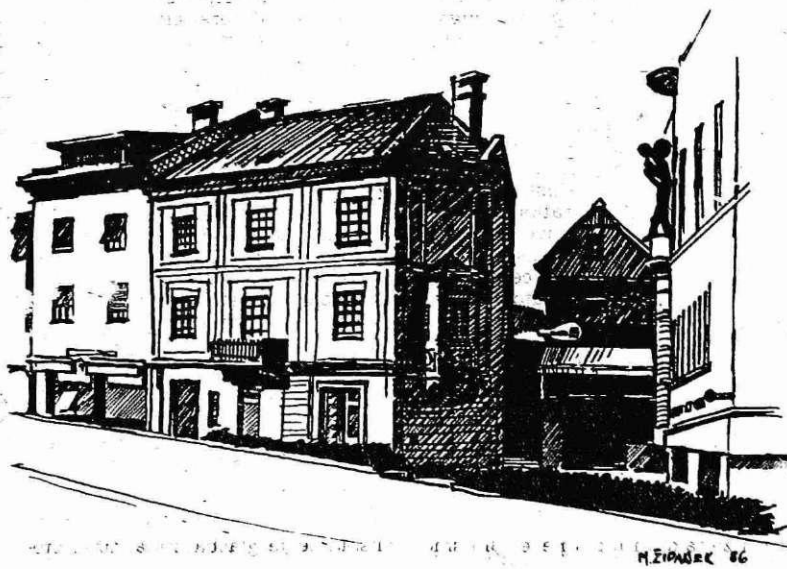
Morda pa si še ni tako umazala rok! Toda Filip, ta zlodej!

Padel je na kolena in nehal kopati. Trdo je poprijel držaj in temno gledal proti stražarjem! So mu mar maščevalno željo in namero brali iz oči! »Konjska smrt!« se mu je tedaj naglo približal, ga z užitek-om udaril z bičem in revsnil:

- Koplji! Če nočeš stati, pa na kolenih!

Bernard je vseskozi čutil, da se mora nekaj zgoditi. Blizu Aleša je odmetaval s prstjo pomešan pesek. Tudi iz njegovih oči je žarela želja, da bi pred smrtjo česnil po glavi vsaj enega. Morda je zadnja prilož-nost, da ima s čim udariti!

Tedaj je zažvižgal bič in udarec je padel po razbičanem Aleševem hrbtu. Mirnega Bernarda je tedaj zapustila razsodnost. Razum ni bil več potreben, čeprav je že prej večkrat razmišljal, zakaj se puščajo lju-dje ubijati brez upiranja. Nasilje in stiska sta iskala odgovor in spro-stitev! Naglo se je približal »Konjski smrt!«, kije udaril klečečega Ale-ša, in vzdignil lopato, da bi mu razkal glavo.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● V Radovljici se je prvega oktobra sestal aktiv komunistov delavcev iz neposredne proizvodnje, ki je sprejel program dela za obdobje 1986 — 1988. Ocenil je tudi uresničevanje sklepov 16. seje CK ZKS, ki se nanašajo na aktiviranje lastnih sil. Govorili so tudi o tekočih nalogah aktiva in komunistov v svojih delovnih okoljih.

● 14. seja izvršnega sveta občinske skupščine Radovljica je bila 30. septembra, na njej pa so obravnavali razreševanje spornih vprašanj premoženjsko pravnih zadev okoli zemljišča dveh lastnikov počitniških hišic Pod stražo na Bledu.

● Izvršni svet skupščine občine Radovljica je že na avgustovski seji sprejel sklep, da bo ob devetmesečni analizi gospodarjenja podrobno presojal uspešnost poslovanja gostinstva in turizma v občini in ocenil možnosti do konca leta 1986. Hkrati naj bi ocenil tudi uresničevanje razvojnih usmeritev turizma za tekoče srednjeročno obdobje.

● OK SZDL Radovljica je obvestila vse DPO, šole, društva in SIS, da bo ustanovila občinski svet zveze pionirjev Radovljica. V obvestilu so nanizane tudi naloge sveta, v katerega bodo vključeni delegati iz vseh naštetih okolij, v katerih bodo morali poskrbeti za učinkovito delo s pionirji in za razreševanje njihovih vsakdanjih problemov. Volitve oziroma imenovanja delegatov bodo še ta mesec.

● Komisija za SLO in družbeno samozaščito pri OK ZKS Radovljica, ki jo vodi Peter Zupan, je na zadnji seji obravnavala varnostnopolitične ocene v radovljiški občini in oblikovala več dopolnil. Na seji so člani komisije sprejeli tudi program dela za obdobje 1986 — 1988, kolikor traja njihov mandat.

● V soboto, 27. septembra, je Delavska univerza Radovljica v svojih prostorih v radovljiški graščini v sodelovanju z OK ZKS organizirala seminar za člane sekretariatskih osnovnih organizacij zveze komunistov v območju Lesc in Radovljice. Na seminarju, ki se ga je udeležilo 23 članov sekretariatskih, so spregovorili o organiziranosti zveze komunistov, o metodah dela osnovnih organizacij ter o idejnopolitičnem usposabljanju komunistov in o razvojnih smernicah na področju delovanja njihovih osnovnih organizacij.

● Mladinskega festivala, ki ga je v septembru v Novi Gorici organizirala Republiška konferenca ZSMS Slovenije, namesto vsakoletne poletne politične šole, se je udeležilo tudi sedem mladih iz radovljiške občine. Mnenja o uspešnosti te oblike, namesto politične šole, so med radovljiškimi udeleženci deljena.

● V soboto, 27. in v nedeljo, 28. septembra, je OK ZSMS Radovljica organizirala v Sport hotelu na Pokljuki vsakoletni seminar za člane vodstev vseh 70 osnovnih organizacij ZSMS iz občine. Na seminarju je bilo 75 udeležencev. Na programu so bile aktualne teme o vlogi in nalogah ZSMS in načinu dela v raznih okoljih. Mladim so govorili tudi predstavniki izvršnega sveta in OK ZKS Radovljica.

● Na sekretariatu osnovne organizacije ZK Radovljica II, ki po številu članov sodi med največje na območju zveze komunistov v krajevni skupnosti Radovljica, so se v okviru programskih nalog dogovorili za organizacijo predavanj in razprav o današnjih navzkrižjih v družbenoekonomskih odnosih v Jugoslaviji, (bilo je že 8. oktobra), o izvajanju kongresnih resolucij in o problematiki komunalne dejavnosti ter porabi družbenih sredstev za to dejavnost.

● Na tretjem posvetu predsednikov skupščin in odborov za svobodno menjavo dela SIS družbenih dejavnosti, ki ga je vodil vodja skupne službe Jože Rebec, so konec septembra spregovorili o revalorizaciji planov SIS družbenih dejavnosti v radovljiški občini za leto 1986. Dogovorili so se o usklajevanju ravni osebnih dohodkov zaposlenih v družbenih dejavnostih z osebnimi dohodki v gospodarstvu. Sklenili so, da bodo prve seje skupščin SIS v drugi polovici oktobra, oziroma do 10. novembra.

● Med posebno zanimive obiskovalce Bleda lahko štejejo večjo skupino britanskih vegetarijancev, ki so si privoščili letovanje v hotelu Golf od 15. do 29. septembra. Vodil jih je znani strokovnjak in predsednik mednarodnega vegetarijanskega združenja dr. Gordon Latta. Bil je organizator in izvajalec več znanstvenih razprav za udeležence letovanja in druge somišljenike na Bledu.

● V obdobju januar — avgust 1986 je gospodarstvo radovljiške občine izvozilo na tuje tržišče za nad šest milijard din blaga in storitev, kar je za 8 odstotkov več kot lani v tem času. V okviru Gorenjske je radovljiška občina po pokrivanju uvoza z izvozom takoj za kranjsko na drugem mestu. V Radovljici namreč izvozijo kar za 41 odstotkov več kot uvozijo in imajo že vseskozi pozitivni količnik pokrivanja uvoza.

● Po podatkih OK ZKS Radovljica so komunisti v tej občini izpolnili vsa pričakovanja v akciji CK ZKS za zbiranje prispevkov za obnovo Trubarjeve domačije. Od načrtovanih 170 tisoč din — 100 din od člana zveze komunistov, so v občini Radovljica zbrali nad 200 tisoč din. Pripravljajo podobno akcijo za odkup rojstne hiše radovljiškega rojaka in prvega slovenskega dramatika Antona Tomaža Linharta v starem delu mesta.

● 4. oktobra mineva 50 let, kar so na Bledu z veliko svečanstvom izročili namenu prvo avtomatsko telefonsko omrežno skupino v predvojni Jugoslaviji. Vanjo so bile vključene telefonske centrale Bled, Bohinjska Bistrica, Jesenice in Radovljica, kar je imelo izreden pomen za takratne razmere naglo naraščajočega turističnega prometa v teh krajih. V spomin na ta dogodek leta 1936 je jugoslovanska PTT pred dnevi izdala posebno znamko v vrednosti 40 din.

● Kot v drugih treh turističnih šotoriščih (kampih) v radovljiški občini, so z letošnjim turističnim prometom lahko povsem zadovoljni tudi v prenovljenem avtokampu Ukanc v Bohinju. Toliko bolj, ker so zaradi obnovitvenih del zamudili prvi del sezone. Kljub temu so letos imeli nad 21.400 prenočitev, kar je sicer za osem tisoč manj kot lani, finančno pa so bli zaradi višje kategorije storitev precej uspešnejši.

● Pred dobrim tednom — v drugi polovici septembra — so v nasadu Resje pri Podvinu, last KZK TOZD Radovljica, začeli z letošnjim obiranjem jabolk. Letina, nekaj nad 600 ton, sicer ni tako dobra kot lani, vendar so s kakovostjo sadja povsem zadovoljni, prav tako kot kupci, ki sproti odkupijo vsa jabolka. Cene so letos skoraj dvakrat višje od lanskih in se gibljejo od 150 do 180 din kilogram. Vendar je to precej ceneje kot drugod. Obiralci, med njimi je največ upokojujencev in delavcev z Jesenic za obrabo gajbico zaslužijo po sto din, kar je marsikomu pomagalo pri nakupu oziromice.

● V počastitev štiristote izdelave jadralnih letal v Elanu Begunje, je bila 26. septembra dopoldne v tovarniških prostorih slovesnost, ki so se je udeležili razen konstruktorjev in delavcev ter vodstva Elana tudi najboljši jugoslovanski in slovenski jadralni piloti, na čelu z večkratnim državnim in dvakratnim evropskim prvakom Ivom Šimencem, ki je lani z Elanovim letalom dosegel osmo mesto na svetovnem prvenstvu v Italiji. Udeležencem srečanja so pokazali tudi najnovejšo letalo DG — 500, ki ga bodo izdelovali v štirih inačicah.

● Zveza društev upokojujencev občine Radovljica je ob 40. letnici ustanovitve organizacije slovenskih upokojujencev in tedna upokojujencev občine Radovljica 26. septembra pripravila v avli osnovne šole A.T. Linharta v Radovljici osrednjo proslavo.

vo s kulturnim programom. Ob tej priložnosti so podelili priznanje Zveze društev upokojujencev Slovenije LIP Bled, Elanu Begunje, Plamenu Kropa in Murki Lesce, ki so imeli vseskozi veliko razumevanja za svoje upokojujence in za organizacijo upokojujencev.

● Na 21. seji izvršnega odbora Zveze kulturnih organizacij Radovljica so se konec septembra dogovorili o pripravi letošnje jubilejne proslave ob 25. letnici ZKO Radovljica in ob 20. letnici prijateljskega sodelovanja RK Svoboda VIS Varaždin. Sklepali so tudi o razdelitvi sredstev za programe kulturnih društev in sekcij.

● Ob svoji 25. letnici je moški zbor KUD Stane Žagar Plamen Kropa nastopil v petek, 26. septembra, v avli radovljiške graščine. Pod vodstvom pevovodje Egija Gašperšiča se je številnim poslušalcem predstavil z deli slovenskih skladateljev, kot že pred tednom ljubiteljem zborovskega petja v Kropi.

● Gasilsko društvo Begunje je skupaj z godbo na pihala DPD Svoboda Lesce 27. septembra organiziralo koncert pred svojim novim gasilskim domom. Poleg letošnjih godbenikov so nastopili tudi mladi godbeniki iz nemškega mesta Düsseldorfa. Po koncertu so pripravili prijetno družabno srečanje. Prosto-voljne prispevke so namenili za dokončno ureditev novega gasilskega doma.

Beograd — dnevi veselja in prijateljstva

Občinska zveza društev prijateljev mladine Jesenice je letos dobila za-dolžitve, da pošlje pet učencev, ki bodo predstavljali Slovenijo, na medna-rodno srečanje otrok vsega sveta. Srečanje je bilo v Beogradu od 27. junija do 15. julija. Takole opisuje doživljanje ena izmed udeležencev.

27. junij, dan, ki se je marsikateremu zdel čisto običajen, je za nas, pet učencev iz Celodnevne osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica, pomenil veselje in strah obenem. Od-potovali smo namreč v Beograd, na mednarodno srečanje prijateljstva otrok vsega sveta.

Tja smo prispeli med prvimi. Po-vedali so nam, da smo pionirji jugo-slovanskih delegacij domačin in da se moramo temu primerno obnašati. Nekaj dni kasneje pa so pričeli pri-hajati tudi ostali: Danci, Francozi, Belgijci, Čehi, pionirji iz Sovjetske zveze, Nemčije, Italije, Koreje, Pale-stine, pa iz Namibije, Madžarske, Romunije, Norveške, Finske in še bi jih lahko naštevati. Skratka, z vsako delegacijo iz druge države smo po-stajali kot astronauti. Da, astronauti! Edino oni vidijo pod seboj cel svet in če to res hočejo, morajo zato poleteti visoko, še višje v vesolje. Mi pa smo vseeno ostali na tleh in kljub temu so se pred nami odpirale nove dežele, celine, ki smo jih sestavljali sami — otroci sveta.

Obiski raznih krajev, kot so Kra-gujevac, Gornji Milanovac, Despotovac, Sremska Mitrovica, tovarna Cr-vena zastava ter Takovo, tiskarne Politike in še ogled hiše cvetja ter muzeja 25. maj, so nam še bolj pope-strili že tako kratke dneve. Bili smo

kakor velika družina, vsak je občutil toplino ostalih in že droben nasmešek je zadostoval za slap nepotrebnih besed. Povsod smo bili skupaj, poslušali z enakim zanimanjem in občudovali z enakim zadovoljstvom. Skratka, preko dneva izleti, snema-nja in razne igre, zvečer pa zabave, predstave in nastopi delegacij.

Večeri so bili torej glavni del dne-va. Tu si občudoval običaje posamez-nih držav, njihove igre in poslušal razne pesmi. Spustil si se v svet no-vih doživetij in spoznanj. Poleg teh predstavitev so bili večeri še polni zabav. Ena od njih je bila ples v maskah.

Dan se je začel kot vsi ostali: ju-tranji zbor, zajtrk. Nato pa smo se porazdelili po igrišču, dobili kartone in barvice ter pričeli z delom. Ma-ske, katerih vsaka zamisel je bila drugačna, so postajale vedno lepše, popolnejše. Po njih so se prelivale barve, ki so bile v vseh rokah enake — v vseh so pomenile mir, srečo in prijateljstvo. Toda čeprav smo imeli na voljo ves dan, smo delo končali šele proti večeru. Nadeli smo si še primerna oblačila in odšli v dvorano.

Vstop je bil pravilčno okrašen. Tik za vrati sta stala kralj in kralji-ca, par, ki je načeljeval temu astrona-vsko-pravilničnemu večeru. Za-slišala se je glasba, mila, tiha, oto-

žna. V zraku je bilo čutiti napetost in pričakovanje. Nihče ni vedel, kaj bo sledilo, s čim se bo program nadalje-val. Glasove vladarskega para je bilo slišati nekeje v daljavi. Šele, ko se je pričelo tekmovanje za najboljši par, je bilo vzdušje živahnije. Plesali smo razne pleske, da se je žirija lahko odločila, kdo od najboljših je najbolj-ši. S proglasitvijo tega para se je večer zaključil.

Naslednji dan je bil pust in mra-čen. Blizal se je namreč večer, ko naj bi se zadnjikrat zbrali in zaklju-čili to osemnajstodnevno srečanje. Še poslednjič naj bi stopili v kolone in sodelovali v večernem zboru, zapeli himno in odšli na večerjo.

Do tega je manjkalo samo še ne-kaj minut. Vsi smo bili zamišljeni, obujali smo spomine na pretekle dni in nihče ni bil videti srečen. Še bolj pa so nas presunile komandantove besede: »Pojdimo na poslednji zbor in zadnjič zapojmo himno. S tem bo-mo namreč zaključili to... Besede so se mu zatakile v grlu. Marsikdo med nami je jokal.

Vsaka stvar, prireditve, celo sreča-nje, ima svoj začetek in konec. Da, konec! Delegacije so odhajale druga za drugo. Rušil se je naš astronaut-ski svet! Leteli smo vedno nižje in ni-že ter videli vse manj celin, dežel!

Urška Medvešček,
7.a razred OŠ
Gorenjskega odreda
Žirovnica

V Radovljici razstavljajo inovacije

V zgornji avli občinske skupščine Radovljica so v ponedeljek, 6. okto-bra, odprli razstavo inovacij in raz-vojnih dosežkov, ki jo je v sodelova-nju z občinskim svetom zveze sindi-katov pripravila Raziskovalna skup-nost Radovljica. Na ogled bo do 16. oktobra. Svoje najnovejše dosežke predstavljajo Elan Begunje, Iskra Lipnica, Iskra Otoče, LIP Bled, Ke-mična tovarna Podnart in Plamen, UKO iz Kroepe in Almira iz Radovljice.

Razstavljeni dosežki so plod do-mače raziskovalne dejavnosti in vzaj-mnih prizadevanj inovatorjev iz omenjenih delovnih organizacij. So-dijo med najsodobnejše znanstvene

in tehnične pridobitve, ki se lahko merijo s podobnimi inovacijskimi dosežki v Evropi in v svetu.

Tokrat v istem galerijskem prostoru razstavljajo izvršne inovacijske izdelke tudi učenci 7. in 8. razredov osnovnih šol: Primož Solar iz Rado-vljice, Tomaž Bobek, Matjaž Kokalj in Jernej Potočnik z Bleda, Damjan Dijak, Tatjana Lajovic in Nada So-kljč iz Gorij ter Dejan Ogrin iz Bo-hinjske Bistrice.

Udeležencem otvoritvene sloves-nosti so razstavljanci orisali namen in vlogo prikazanih inovacij, ki niso le velik prihranek, temveč tudi spodbuda za poživitev te dejavnosti, ki se je v radovljiški občini v zadnjem času vse bolj uveljavila.

Plodno sodelovanje likovnikov

Galerijska dejavnost v spodnji in zgornji avli občinske skupščine Ra-dovljica se je po zaslugi direktorja uprave za družbene prihodke skup-ščine občine Radovljica, vnetega li-kovnika Miroslava Pengala, v zad-njih dveh letih izredno razmahnila. Ne mine mesec, da se na tem razsta-višču ne bi predstavili domači ali tu-ji likovniki. Razstave si ogleda raz-meroma veliko ljudi, v številnih delav-cih upravnih organov in delegate skup-ščine.

V avgustu je tu razstavljalo 12 sli-karjev, članov trboveljskega Relika: večina se jih je udeležila slikarskih kolonij Vršič 86 in Mojstrana 86, ki

ju vsako leto prireja DOLIK z Jese-nic. Od 8. do 30. septembra sta raz-stavljala člana Relik Helca Krasnik, ki se je predstavila s 14 akvareli, in Ernest Špilar s šestimi olji. Njuna dela si do 11. oktobra lahko ogledate v spodnji avli skupščine.

Omenjene razstave sodijo v okvir večletnega sodelovanja med jese-nškimi, trboveljskimi in radovljiškimi amaterskimi likovniki, ki si tako pri-dobivajo vse več prijateljev in vseh okoljih, kjer razstavljajo.

Prijeten izlet jeseniških upokojencev

Upokojenci Jesenic smo se odločili, da se enkrat obiščemo Štajersko, saj je v teh jesenskih dneh najlepša. V četrtek, 25. septembra, smo že zgodaj jutraj odšli z Jesenic. Več kot petdeset nas je bilo. Moških je bilo 13, žensk pa kar 40, toda ker smo upokojenci že po naravi solidarni, ni bilo zaradi te nesrečne številke nobenih težav.

Preko Trojan, kjer smo se ustavili zaradi dobrih in okusnih krofov, smo srečno prišli v Celje. Pred domom ostarelih nas je pričakal tajnik društva upokojencev in nam obrazložil načrte bodoče in tudi že izvršene investicije. Že na zunaj je dom izredno lep in kot nam je povedal, tudi zelo lepo opremljen, da se starostniki njemu res dobro počutijo.

Od tu smo odšli v dom društva upokojencev, kjer nas je pozdravil in sprejel predsednik društva, nosilec

Spomenice 1941. V prisrčnem razgovoru nam je orisal celjsko zgodovino, s posebnim poudarkom na zgodovini narodno osvobodilne borbe. Z zanimanjem smo poslušali pripoved o težki poti celjskih in štajerskih partizanov. Ker je bila njegova pripoved združena z ogledom Muzeja revolucije, so se nam njegove besede še bolj vtisnile v spomin. Tako smo spoznali, da je bil bolj štajerskih partizanov prav tako težak kot pri

nas na Gorenjskem. Mogoče v posameznih obdobjih še težji, posebno, ko se je na Štajerskem zadrževala XIV. divizija.

Obiskali smo še zloglasne gestapovske zapore v Celjskem piskru. Pretresljiva so bila pisma talcev, ki so jih napisali pred smrtjo in so sedaj njihovo vsebino posneli na magnetofonski trak. Tu smo si lahko kupili tudi številne brošure o težkih in pretresljivih dogajanjih v teh zaporih.

Potem smo si ogledali še tovarno EMO, kjer izdelujejo posodo. Skoraj smo pozabili, da je bil gospodar te tovarne Avgust Weston, znan industrijalet in tudi glavni delničar jeseniške tovarne. O njegovi vlogi med okupacijo in njegovem sodelovanju z Nemci je dovolj znanega.

In končno smo se podali še na 804 metre visoko Svetino, kjer je sedaj Planinski dom štajerskih železarjev. Tu preko sedaj vodijo znane planinske poti: Planinska pot XIV. divizije, Savinjska pot itd. Predsednik društva nam je tu še enkrat obrazložil pomen in obseg bojev štajerskih partizanov. Po izdatnem kosilu in tovariškem srečanju ter našem kulturnem programu smo se proti večeru zadovoljni vrnili na Jesenice.

Ugotovili smo, da ima naša majhna Slovenija veliko lepih in zanimivih krajev ter veliko zgodovinskih dogodkov, na katere morda prevečkrat pozabljamo.

Tončka Konobelj

Šola in denar

Mesec september mineva, kakor jih je zame in za moje starše minilo že šest. Vsi so si podobni. Končajo se brezskrbne počitnice, prične pa se novo šolsko leto z mnogimi problemi.

V knjigarni je polno šolarjev in staršev že najmanj štirinajst dni pred pričetkom pouka. Med njimi sem tudi jaz že sedmo leto. Po končanem nakupu pogledam račun. Je to mogoče? 15.000 dinarjev, pa še nimam vsega. Gremo po torbo, zopet 5.000 din; kje so šolski copati? Stari so premajhni in uničeni, ne preostane mi drugega kot kupiti druge. Kaj mislite, koliko so? Samo 1.600 din.

Prvi september, začetek pouka, razrednik veselo razlaga: »Prinesite 700 din za porabo papirja!« Pri pouku si pomagamo z različnimi šolskimi časopisi: Pionirski list, Pionir, Proteus, Presek, Glasbena Mladina. Samo za Pionirski list je potrebno 4.000 din; precej denarja gre za vse to. Pa saj ni potrebno da imaš naročeno vse. Toda nekaj pa.

Na poti v šolo in iz šole ter v šoli sami se ti lahko marsikaj zgodi. Zavarovalnica Triglav nas je za minimalno vsoto 250 din zavarovala za celo šolsko leto. Vsak dan je nekaj novega. Skoraj vsak dan starše prosim za kak dinar. Koliko se jih nabere! Kaj pa šolska prehrana? Pouk je dvoizmenski, kdo bo skuhal, ko so starši v službi? 1.800 dinarjev je malica, 5.300 din pa je pisalo na položnici za kosilo. Še dobro, da je hrana okusna. Pa tudi kaj več lahko dobiš, če poješ.

»Gremo na izlet! Prinesite 350 din za prevoz, pa ne pozabite na malico,« nam je razlagal razrednik prejšnji teden. Tudi to je izdatek in teh bo v tem šolskem letu še veliko. Nekaj denarja pa moraš imeti tudi s seboj.

Kaj pa račun za uporabo knjig? Če jih ne bomo čuvali, bomo v juniju še enkrat plačali isti znesek. To so samo najnujnejši izdatki v septembru.

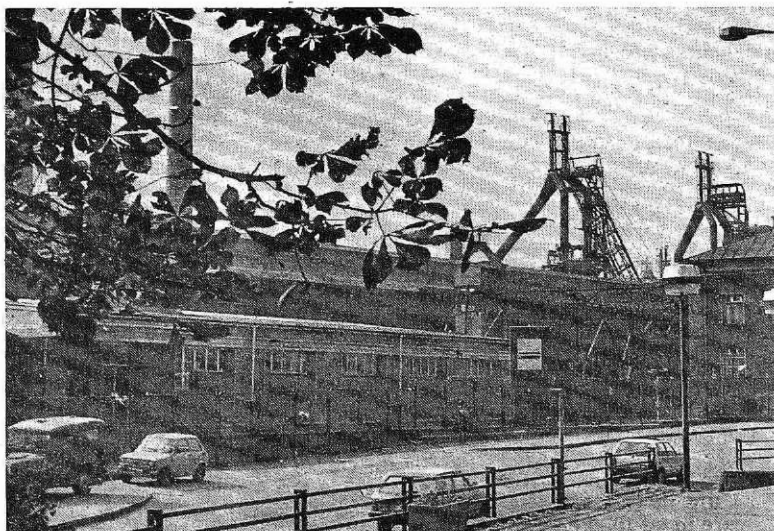
Da pa je mera polna, sem bila že v začetku šolskega leta prisiljena oditi domov v copatah. Še en velik izdatek, vendar sem obuvalo po nekaj dnevih iskanja našla. Lahko pa bi starši zopet kupili novo in račun ne bi bil majhen. Pa tudi lepo smo radi oblečeni. Veliko oblek nam je premajhnih, moda je od spomladi malo

drugačna. Me pa smo vse tako rade lepe in moderne. Saj obiskujemo že sedmi razred.

Veliko, res veliko je tega, pa ne samo v septembru. Izdatki so v vsem šolskem letu, vendar sedaj so največji. Vse te vsote pa podvojite, pa boste dobili znesek, ki ga morajo starši plačati za naju, saj sva v družini dve, ki hodiva v šolo.

Prihaja zima, potrebno bo kupiti nove bunde, škornje. Velikokrat premišljam, koliko denarja potrebujejo starši zame in sestro.

Janina

Jesenice (foto: I. Kučina)

Smučarski skoki

Z republiškim prvenstvom skakalci polagoma zaključujejo obdobje poletnih priprav in tekmovanj na skakalnicah, pokritih s plastiko. Najmlajši, pionirji do devet let, so tekmovali v Moravčah. Sodelovali so tudi trije skakalci Partizana Zirovnice, najbolje med njimi se je uvrstil Gjerkeš, na šesto mesto.

Pionirji do 11 let so imeli republiško prvenstvo v Trzinu. Zirovnčani so prinesli domov srebrno medaljo, osvojil pa jo je Anže Zupan, doma iz Zapuž. Na Ravnanah, kjer je bilo republiško prvenstvo za pionirje do 13 let, sta Zirovnčanka Ravnik in Török osvojila 13. in 14. mesto. V Ljubljani, kjer je bila republiška tekma za starejše pionirje, je bil najbolje uvrščen Zirovnčan Matej Kaltenekar na 15. mestu.

Na republiškem prvenstvu za mlajše mladince, ki je bilo 27. septembra v Kranju, je bil opazen velik uspeh skakalcev iz zgornjega dela Gorenjske. Naslov prvaka je osvojil Knafež iz Breznice pri Zirovnici, član I D Triglav iz Kranja. Srebrni medaljo je dobil Gašperin, četrti je bil Petek — oboja Zirovnčane — peti pa je bil Triplat — Smučarski klub Bled.

V Ljubljani je bila dan kasneje še mednarodna mladinska tekma na prenovljeni 65 metrski skakalnici v Mostecu. Zmagal je domačin Janus, izredno dober je bil spet Zirovnčan Petek na drugem mestu, presenetljivo dober je bil tudi Denis Kaltenekar s petim mestom, slabši pa Gašperin z enajstim mestom.

A.

Na osnovi letnega programa športnorekreativnih tekmovalij

komisija za šport in rekreacijo in komisija za šolska športna društva

razpisujeta Občinsko prvenstvo v jesenskem krosu

pri Separaciji na Hrušici v četrtek, 9. oktobra, ob 15. uri.

Organizator je ZTKO Jesenice

Za tehnično izvedbo je zadolženo Šolsko športno društvo CSUI Jesenice.

Tekmuje se v moški in ženski konkurenci.

Na občinskem prvenstvu v jesenskem krosu lahko nastopijo občani občine Jesenice.

Osnovne šole v občini lahko nastopajo na občinskem prvenstvu le z eno ekipo, ki jo sestavlja pet tekačev iz vsake ustrezne kategorije.

Vsak tekmovalc oziroma tekmovalka mora tekmovali v ustreznem razredu — kategoriji. Kršenje tega določila se kaznuje z diskvalifikacijo.

Organizator ne prevzame nobene odgovornosti za morebitne poškodbe.

Organizator ima pravico, da spremeni čas in kraj tekmovanja, če bodo to zahtevale okoliščine. Sprememba bo objavljena po Lokalni radijski postaji Triglav dan pred tekmovanjem.

Prvi trije uvrščeni tekmovalci in tekmovalke v vseh kategorijah prejmejo posebna priznanja, prvuvrščena ekipa šolskih športnih društev osnovnih šol pa pokal v trajno last.

Prvi trije tekmovalci od vključno šeste kategorije se lahko udeležijo republiškega prvenstva v jesenskem krosu za POKAL DELA, ki bo 18. oktobra v Kranju.

Prijave sprejema organizator eno uro pred pričetkom tekmovanja.

ZTKO Jesenice

Razpis občinskega prvenstva v balinanju

Na osnovi letnega programa športnorekreativnih tekmovalij razpisuje komisija za šport in rekreacijo občinsko prvenstvo v balinanju za leto 1986.

Organizator ZTKO Jesenice, izvajalec pa Balinarski klub Jesenice

vodja tekmovanja bo Bojan Klinar

Tekmovanje bo v Logu Ivana Krivca — Baza v nedeljo, 12. oktobra ob 9. uri.

Prvenstvo je ekipno. Ekipo sestavljajo štirje igralci in rezerva, ki so Jeseničani, starejši od 15 let.

Vodstvo tekmovanja sestavljajo predstavnik organizatorja, vodja tekmovanja in glavni sodnik, ki rešujejo morebitne pritožbe, ki jih je potrebno oddati takoj po odigranem spornem srečanju.

Posamezniki prvih treh ekip prejmejo priznanja.

Podroben razpored in sistem tekmovanja bo določen na osnovi prijav, ki jih lahko oddate vzdrževalcu igrišč v Bazi ali pa pismeno: BALINARSKI KLUB JESENICE — Log Ivana Krivca, 64270 Jesenice do sobote, 11. oktobra.

Sestanek vodij ekip in žrebanje bo v soboto, 11. oktobra, ob 18. uri v prostorih Balinarskega kluba v Bazi.

KAM V TEH DNEH?

V galeriji Kosove graščine si lahko ogledate razstavo ilustracij Marjana Amaličtija. Galerija je odprta vsak dan, razen nedelje in ponedeljka, od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

Prešernova hiša v Vrbi je odprta vsak dan od 8. do 16. ure, razen ponedeljka.

Finžgarjeva domačija v Dolslovah je odprta vsak dan, razen sobote, od 8.30 do 14.30.

ZDENKA TORKAR-TAHIR

31

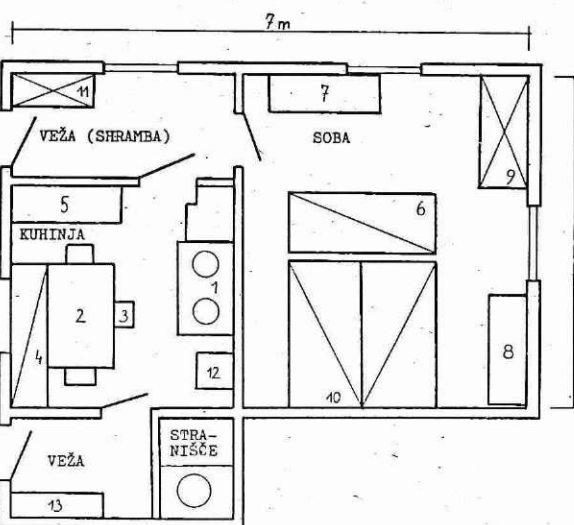
Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

Hiša je bila že zasedena, v drvarnico ga pa tudi nisem hotela dati, da ne bi okoli njega miši letale. Že prej sem imela tudi v drvarnici dva delavca, ki sta pozimi spala na kuhinjskem divanu.

Cela hiša je zavzemala 51 m² stanovanjske površine (v prtiličju 36 m² in v podstrešju 15 m²). Vežo (4,5 m²) so pregradili in v njej uredili še »stranišče na štrbunk«. Kuhinja meri 9 m². V dodatni veži so hoteli urediti stopnišče, a ker stranka ni hotela hoditi skozi gospodarjevo hišo, so uredili stopnice zunaj, prostor pa je gospodinja uporabljala za shrambo, tik pred vojno pa so v njem uredili sobico za sina. Večja soba pa je merila 18 m². Kakšna pa je bila oprema prostorov? Skoraj polovico kuhinje je zasedel velik zidan štedilnik, s kotli za vodo in z odprtino v spodnjem delu za sušenje drv in čevljev. Ob isti steni za vrati je bil umivalni kot, v njem večji »štokerle« z latorjem in »kiblo« vode. Ob nasprotni steni je bil nameščen ozek divan in poleg mize s »štokerlom« (stolom brez naslonjala) in »žeselni« (stoli z naslonjalom). Ob vratih, ki so vodila v shrambo, pa je stala dovodna »kredenca« (kuhinjska omara). Na steni v kuhinji je viselo ogledalo in pod njim iz blaga sešit in vezen prtček z žepki za glavnik in krtači. V mali sobici je bilo prostora le za skrinjo in sinovo posteljo, v večji sobi pa je stala zakonska postelja, skrinja za perilo in prte in visoka omara

za obleko. Edini okras so predstavljali vezeni prtji in prtiki, položeni na mizo in skrinje ter pritrtjeni na robove polic v »kredenci« in nad štedilnikom. Na stenskih prtih so bili izvezeni napisi v stilu:

»Dobra žena, blag značaj — mož ima na zemlji raj!« ali »Dež za soncem mora biti, za veseljem žalost priti.«

cesta 1. maja 64

1 »šporgerl« s kotlom za vodo	7 skrinja
2 miza	8 skrinja
3 »štokerl«	9 omara
4 divan	10 zakonska postelja
5 »kredenca«	11 omara
6 postelja	12 »štokerl«

Danes pravi informatorka:

»Babe smo imele s prtji le en kup dela, ker se je na njih hitro nabiral prah in smo jih morale pogosto prati in štirkat (namočiti v mešanici vode in škroba), da so z likanjem postali trši.«

Lesen pod je gospodinja ribala v sobotah in ga ob sredah le pobrisala. Vodo je v »kiblu« (vedru) prinašala od vodnjaka (pri barakah). Perilo je prekuhaval v ga s škafo in ga glavi nosila splakovat k Savi.

»Pozimi so nam ob vodi zmrzovala kolena«. Drva in premog pa so dobivali po nižji ceni v tovarni do leta 1931. O njem pravi Julijana: »To je bil res dober kolek (premog). Je ropotal kakor orehi.«

Mož je delal v »geseriji« (livarni) od koder so večkrat kakšno reč »ušmurglali« (vili zase in odnesli domov). Hrano so kupovali pri Gostilničarju, trgovcu pri savski cerkvi. »Ob novem letu sem kot stalna stranka, za procenite, ki mi jih je dal, dobila kakšno rjuho.«

Največkrat so jedli polento ali žgance in za kosilo ješ-prenj ter repo. Najhitrejša je bila pripravljena z ocvirki za-beljena polenta in solata. Ker v tovarni še ni bilo malic, je nesla žena možu v obrat vse kar je imela najboljšega. »Pa še to je bilo slabo. Navadno le malo fižola, pa mal črnega kofetka.«

O tem, kako so se v predvojnem času ljudje že po obleki ločevali, pravi informatorka naslednje: »Vse dohtarje pa učitelje smo hitro spoznali. So bili lepo oblečeni. Naši možje, ki niso imeli nobenih delovnih tovarniških oblek, so pa na šit in in z njega hodili v umazanih, šmirastih oblekah in vedno le v coklah. Žene so bile vedno v fertahih (predpasnikih) in pokrite z ruto, zavezano na przi (tako da so si pokrile čelo in jo zavezale zadaj na tilniku). Gospoda so imele dolge kikle (krila), pa mašne zad na rit. Dons se pa delavci ne razlikujejo od drugih.«

Vsaka tukajšnja gospodinja je imela kako šiviljo. Julijana pravi: »Nam je sešila vse sestra z Bleda. Ko smo bili mladi, smo se štimali (lepo urejeno oblačili). Ker sem imela samo enega otroka, sem lahko gledala, da je bil vedno čedno napravljen.«

VAŠA NAŠA MATINEJA

Dragi otroci! Tudi to nedeljo, 12. oktobra, ob 9.30 vas vabimo v Gledališče Tone Čufar, kjer bo zopet na sporedu VAŠA NAŠA MATINEJA. Tokrat si boste lahko ogledali glasbeno plesno pravljico po literarni predlogi Marjana Mančka ZAJCEK UH. Glasbo zanjo je izbrala Lidija Fegic - Müller, za ples pa jo je dramaturgiral in koreografiral Ana Vovk - Pezdir. Plešejo otroci PIONIRSKEGA PLESNEGA GLEDALIŠČA PIONIRSKI DOM CVETKE JERINOVE iz Ceja.

Ogledali si boste lahko dve risanki: MAJHNA SIROTA in MAČEK IN RIBICA. Po matineji boste tudi tokrat lahko risali. Matinejo bomo ponovili v Kazini Park Hotela na Bledu ob 16.30.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 11. oktobra, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:
SPECERIJA BLED, Titova 22 in
ROŽCA, samopostrežna trgovina Javornik, O. Novaka 8.

DEŽURNA LEKARNA

V oktobru je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

Rešitev križanke iz 39. številke Železarja:

Kočevje, apostat, reptili, šara, čok, pevka, VA, Nusret, rame, osek, oje, Alicante, bedro, Križaj, tran, Spaak, Lahore, ro, JA, ET, duma, Istanbul, gibelin, tankist, Menase, antanta, as, Rot, Tao, Gaj.
Misel: Svet ne bo nikoli dober, lahko pa bi bil boljši.

Obvestilo šahistom

Šahovsko društvo Jesenice obvešča svoje člane, da bo hitropotezno tekmovanje za september 14. oktobra ob 18. uri in 23. oktobra ob 18. uri za oktober. Mesečna hitropotezna tekmovanja bodo odslej vsak prvi četrtek v mesecu, če je ta dan praznik, je tekmovanje naslednji četrtek.
Odbor šahovskega društva

ZAHVALE

Ob smrti očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA ČEBULA

upokojenca Železarne se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje.

Hvala pevcem z Jesenic za zapete žalostinke in župniku z Dovjega za obred ter vsem, ki ste z nami sočustvovali in kakorkoli pomagali.

Zalujoča družina Čebulj

Ob boleči izgubi mame in prababice

KATARINE ŠKOFIC

se iskreno zahvaljujeva vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ZB Žirovnica za darovano cvetje, izrečeno sožalje in za spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala govorniku Slovenku in zastavonošam.

Hčerka Milena in
pravnuk Matej iz Celja

Ob nenadni in boleči izgubi dragega očca

LOVRA FERJANA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti. Prisrčna hvala sorodnikom, sosedom, vaščanom Most in ostalim krajanom krajevnih skupnosti Žirovnica za pomoč pri organizaciji pogreba, izrečeno sožalje in denarno pomoč. Hvala župniku za obred ter praporščakom Gasilskega društva Zatreznica, ZB NOB Žirovnica in društvu upokojenec Žirovnica. Še enkrat vsem najlepša hvala.

sin Toni

Društvu upokojenec Javornik - Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitke ob mojem rojstnem dnevu.

Matevž Urk

Vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Energetika se najlepše zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejel ob mojem odhodu v pokoj in jim želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Mirko Pogačar

Ob odhodu v pokoj se sodelavkam in sodelavcem TOZD Strojne delavnice najlepše zahvaljujem za darilo in obisk na domu ter izrečeno dobro želje.

Rezka Kavčič

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata Valjarnih blumingštel se zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezn.

Almir Šefić

Društvu upokojenec Javornik - Koroška Bela se zahvaljujem za čestitko ob rojstnem dnevu.

Miha Kobal

Hvala vsem, ki mi v težkih dneh na kakršenkoli način pomagata.

Jožica Zupančič

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna blumingštel in sindikatu Železarne Jesenice se iskreno zahvaljujem za finančno pomoč, ki sem jo prejel ob moji bolezni.

Še naprej želim vsem delavcem Železarne veliko uspehov pri delu.

Viktor Žurman

Zvezi združenj borcev NOV Jesenice se iskreno zahvaljujem za prejet čestitke ob mojem prazniku.

Rozka Frelj

RAZPIS prvenstva Železarne Jesenice v streljanju z zračno puško

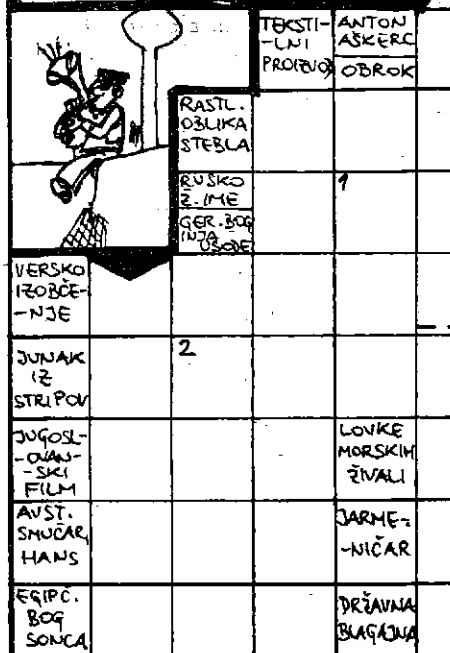
Organizator prvenstva je komisija za športno rekreacijo, izvajalec pa Strelska družina Triglav Javornik - Koroška Bela. Vodja tekmovanja bo Mitja Košir.

Tekmovanje v streljanju z zračno puško bo v prostorih strelske družine Triglav Javornik - Koroška Bela (Restavracija Turist) po naslednjem razporedu:

v ponedeljek, 13. oktobra, od 16. do 20. ure
v torek, 14. oktobra, od 16. do 20. ure
v sredo, 15. oktobra, od 10. do 12. ure in od 16. do 20. ure
v četrtek, 16. oktobra, od 16. do 20. ure
v petek, 17. oktobra, od 10. do 12. ure in od 16. do 20. ure
v soboto, 18. oktobra, od 10. do 14. ure.

Tekmuje se po pravilih Strelske zveze Slovenije. Vsak strellec strelja pet poizkusnih strel in 20 strel in oceno. Moška ekipa šteje pet strelcev, ženska pa tri strelke. Število tekmovalcev je neomejeno. Tekmuje se ekipno in posamezno. Uporablja se izključno puška strelske družine serijske izdelave. Aktivni tekmovalci lahko nastopajo v posebni kategoriji.

Prijave sprejema vodja tekmovanja na strelišču: s seboj morate imeti izkaznico za vstop v Železarno ali vsaj vedeti svojo delavsko številko.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

10. oktobra, ang. spektakel ODDALJENA PROSTRANSTVA ob 17. uri, ob 19. uri premiera slovenskega barv. filma DEDIŠČINA in ob 21. uri premiera amer. komedije POLICIJSKA PATRULJA.

11. oktobra, amer. komedija POLICIJSKA PATRULJA ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. barv. komedije KJE SO FANTJE.

12. oktobra, amer. barv. film TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA ob 10. uri, ob 15. uri amer. srhljivka HIŠA GROZE, ob 17. in 19. uri amer. barv. komedija POLICIJSKA PATRULJA.

13. oktobra, amer. barv. komedija KJE SO FANTJE ob 17. in 19. uri.

14. oktobra, amer. barv. komedija KJE SO FANTJE ob 17. in 19. uri.

15. oktobra, amer. akcijski film RAMBO ob 17. uri, ob 19. uri FILMSKO GLEDALIŠČE: POLKOVNIK REDL.

16. oktobra, amer. glasb. komedija DIPLOMIRANEC ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

10. oktobra, franc. kanad. erot. komedija JOY - RADOST ŽIVLJENJA ob 18. in 20. uri.

11. oktobra, angl. spektakel ODDALJENA PROSTRANSTVA ob 18. in 20. uri.

12. oktobra, hongkonški barvni karate film MAŠČEVALEC IZ PEKLA ob 16. uri, ob 18. in 20. uri franc. pust. film OAZA DEKLET NA RAZPOTJU.

13. oktobra, amer. barv. komedija POLICIJSKA PATRULJA ob 18. in 20. uri.

14. oktobra, franc. barv. erot. film BILITIS ob 18. in 20. uri.

15. oktobra, ZAPRTO!

16. oktobra, amer. srhljivka HIŠA GROZE ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

12. oktobra, amer. thriller film SMRT V OČEH ob 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

10. oktobra, amer. barvna komedija DIPLOMIRANEC ob 18. uri.

11. oktobra, amer. thriller film SMRT V OČEH ob 20. uri.

14. oktobra, amer. akcijski film RAMBO ob 20. uri.

POLKOVNIK REDL

(Redl ozredes)

madžarski, politična drama

Proizvodnja MAFILM OBJEKTIV

STUDIO 1983 ZDF (Nemčija),

ORF (Avstrija).

Scenarij/režija ISTVAN SZABO

Glavne vloge KLAUS MARIA

BRANDAUER, ARMIN

MULLER - STAHL,

GUDRUN LANDGREBE in drugi

V programskem lističu beremo: zahodnonemško - avstrijsko - madžarska drama. Ste opazili: madžarska na zadnjem mestu. Ali je torej film POLKOVNIK REDL sploh »madžarski« film? vsi glavni igralci so Avstrijski ali Nemci (Klaus Maria Brandauer je nosilec glavne vloge tudi v prejšnjem Szabovem filmu »Mefisto«), filmska zgodba pa, če smemo biti malo hudomušni, avstroogrska. Sin revnega postajenačelnika v Galiciji, Alfred Redl, izjemno inteligenten, se po zaslugi svojih staršev vpíše na avstroogrsko »kraljevsko vojno akademijo«, ki mu pozneje omogoči »preskok« v aristokratsko družbo. Prijateljstvo z baronom Kristofom Kubrinjem pomeni nov korak v njegovi karieri. Tik pred prvo svetovno vojno se major Redl ukvarja s sumljivimi dvoboji in kmalu ga srečamo na galicijski fronti, kjer se ukvarja s čistkami in predvsem z lastno kariero. Ta ga pripelje na Dunaj, v aristokratski vrtnec splet in eksistenčnega vrveža. Toda v vsej svoji preveliki »domovinski« vnemi, da bi razkrinkal zaroto zoper Franca Ferdinanda, pade kot žrtev lastne prikrivane homoseksualnosti. Istvan Szabo: »Naš film o polkovniku Redlu ne izhaja iz kakšnih zgodovinskih dokumentov. Plod fantazije je, ki jo je navdihovala zgodovina...«

ISTVAN SZABO, r. 1938 v Budimpešti, diplomiral na Akademiji za gledališče in film 1961, mednarodni ugled pridobil s svojim drugim filmom OČE leta 1966.

Hokej na ledu

V soboto, 11. oktobra, ob 18. uri:

Kranjska gora Gorenjka : Jesenice

V sredo, 15. oktobra, ob 18. uri:

Jesenice : Crvena zvezda

Hokej na ledu

KRANJSKOGORCI NA VRHU

Ko boste prebrali te vrstice, bo za namiti sedmi krog državnega prvenstva, po katerem Kranjska gora Gorenjka ne bo več na prvem mestu na razpredelnici, toda ta dogodek, ki smo mu bili priče po šestih krogih, je potrebno posebej meniti. V zadnjih letih pred vsakim začetkom prvenstva poslušamo polemike o tem, ali je prav ali ne, da bi Kranjska gora igrala v prvenstvu? Ali je opravičljivo imeti v majhnem kraju kot so Jesenice, dva prvotigaša, kar nedvomno stane? Ta in še neka vprašanja, kot denimo, da bi lahko iz dveh naredili eno dobro, bolj perspektivno moštvo, se pravi, da bi bilo v jese- niških vrstah več mlajših hokejistov in jim ne bi bilo potrebno vabiti veteranov.

To so pomisleki, ki jim ne moremo oporekati, toda Kranjska gora pod vodstvom trenerja Cirila Klinarja — Lila v zadnjih sezonah dokazuje, da je usmeritev dobra. Saj se v njenih vrstah kalijo mlajši in še neizkušeni hokejisti. Poleg tega so v zadnjih sezonah Kranjskogorci premagali precej bolj izkušenih moštev. Vrhunec je vsekakor letos, v prvenstvu, ki bo najbolj izenačeno, negotovo in kakovostno. Po šestih krogih je namreč Kranjska gora Gorenjka na prvem mestu. Res je sicer, da je k temu pripomogel tudi žreb, toda osvojiti deset točk v šestih tekmah — to so pričakovali le redki. Poleg tega je to dobra podlaga za cilj, ki so si ga Kranjskogorci zastavili: po prvem delu prvenstva se uvrstiti med šest najboljših.

Ta mladi kolektiv v nadaljevanju ne bomogel obdržati svojega vodstva, kajti v sredo so bili prosti, nato pa pridejo srečanja s Partizanom, Jesenicami, Kompas Olimpijo in neposrednim tekmečem za šesto mesto na njihovem igrišču, saj bo zelo težko osvojiti vsaj točko v Zagrebu, Beogradu (C. zvezda) in Sarajevu.

Da smo lahko na Kranjskogorce ponosni, sta znova dokazali kakovostna igra in zmaga proti Bosni. Sarajevsko moštvo igra soliden hokej, dovolj hiter, kombinatoren in oster. Še marsikoga bodo presenetili, zlasti na njihovem ledu, toda Kranjskogorci so po tem, ko so bili v prvih dvajsetih minutah v bolj podrejenem

položaju, v drugem in tretjem delu igrali resnično dobro in slavili s 5:2 (0:0, 3:0, 2:2).

Najbolj so navdušili njihov polet, borbenost in hokejsko znanje, čeprav je to precej neizkušeno moštvo. Nekaj mladih pa resno opozarja nase in bodo zagotovo že v prihodnji sezoni zaigrali v prvem jese- niškem moštvu.

Jeseničanom v Zagrebu ni bilo prav nič prijetno. Hude trenutke so doživljali v prvi tretjini, ko so domačini po izredno ostri, lahko rečemo tudi grobi igri, povedli z 2:0. Toda v nadaljevanju smo videli veliko kakovostno prednost jese- niških hokejistov, ki so imeli očitno proti sebi tudi sodnika Rusa. Ta je namreč izključil Jeseničane za 24. domače hokejiste pa za polovico manj, dvanajst minut. Poleg tega je gostom razveljavil kar tri zadetke, resnici na ljubo pa tudi domačinom ene- ga regularnega.

KRANJSKA GORA GORENJK : BOSNA 5:2 (0:0, 3:0, 2:2)

Dvorana v Podmežakli. Gledalcev 1000, sodniki: Djokić iz Beograda ter Rozman in Bundalo z Jesenice.

Streli so bili: za Kranjsko goro Gorenjko Marjan Lah 2 ter Miha Lah, Alagić in Meznar po 1, za Bosno Kodoušek in Rakonjac.

Kazenske minute: Kranjska gora Gorenjka 2, Bosna 8 + 10 disc.

MEDVEŠČAK GORTAN : JESENICE 4:7 (2:2, 1:2, 1:3)

Dom športov, gledalcev 2500, sodniki: Rus iz Beograda ter Čemažar iz Ljubljane in Raca iz Zagreba.

Streli za Medveščak Gortan: Allison in Coffin po 2, za Jesenice pa: Hafner, Poljanšek in D. Horvat po 2 ter Šcap 1.

Kazenske minute: Medveščak Gor 12, Jesenice 24.

Lestvica

1. Kranjska gora Gor.	6	5	0	1	31:14	10
2. Kompas Olimpija	5	4	1	0	41:10	9
3. Partizan	5	4	0	1	49:13	8
4. Jesenice	5	3	0	2	38:17	6
5. Cr. zvezda	6	2	1	3	49:29	5
6. Medveščak Gor.	5	2	1	2	24:26	5
7. Bosna	5	1	1	3	29:33	3
8. Makoteks Skopje	5	1	0	4	31:58	2
9. Vojvodina	6	0	0	6	20:49	0

Kam na rekreacijo?

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne tudi v letošnjem letu organizira rekreacijsko vadbo v telovadnicah, kegljišču in drsalističu, in sicer od 1. oktobra do 31. maja 1987 po naslednjem razporedu:

Ponedeljek,

— Kegljanje na asfaltu, štiri steze, od 9. do 12. ure in od 16. do 22. ure za vse TOZD in DS.

Torek,

— Kegljanje na asfaltu, štiri steze, od 9. do 12. ure za upokoence Železarne,
— Splošna rekreacijska vadba v CSUI Jesenice — od 20. do 22. ure,
— Rekreacijska skupina — kegljanje na ledu od 18. do 22. ure.

Sreda,

— Kegljanje na asfaltu, štiri steze, od 9. do 12. ure in od 18. do 22. ure za vse TOZD in DS,
— Splošna rekreacijska vadba v TVD Partizan Jesenice od 20. ure do 21.30 (vse moški),
— Interesna skupina KOŠARKA v CSUI Jesenice od 18. do 20. ure.

Četrtek,

— Kegljanje na asfaltu, štiri steze, od 9. do 12. ure za upokoence Železarne,
— Splošna rekreacijska vadba v CSUI Jesenice od 20. do 22. ure,
— Splošna rekreacijska vadba v TVD Partizan Jesenice od 20. ure do 21.30 (ženske),
— Rekreacijska skupina — kegljanje na ledu od 20. do 22. ure,
— Splošna rekreacijska vadba v OŠ 16. december — Mojstrana od 18. do 20. ure.

Petek,

— Kegljanje na asfaltu, štiri steze, od 9. do 12. ure in od 17. do 22. ure,
— Interesna skupina ODOBJKA — v telovadnici CSUI Jesenice od 20. do 22. ure,
— Drsanje pod Mežaklo od 20. do 22. ure (vstop možen samo z izkaznico za vstop v Železarno),
— Splošna rekreacijska vadba v OŠ Tone Čufar Plač do 19.30 do 21.30.

Komisija za športno rekreacijo se je odločila za poizkusno kegljanje na asfaltu za vse TOZD oziroma delovne skupnosti brez razporeda — zaradi slabe zasedenosti kegljišča.

OBČINSKO PRVENSTVO V TENISU ZA LETO 1986

Teniški klub Jesenice je pod pokroviteljstvom Zveze telesnokulturnih organizacij Jesenice v soboto, četrtega oktobra, ob 7.30 organiziral občinsko prvenstvo v tenisu za pokal mesta Jesenice.

Prvenstva se je udeležilo 23 tekmovalcev.

Vrstni red:

1. Miro Strnad,
2. Valentin Kavčič,
3. Jure Svetina,
4. Marjan Komelj.

V velikem finalu sta se za pokal mesta Jesenice pomerila Strnad in Kavčič. Zmagal je Miro Strnad z rezultatom 2:0.

V tolažilni skupini je zmagal Borut Kežar, ki je bil najmlajši udeleženec turnirja. Kežar je od maja do oktobra vestno in skrbno urejal teniško igrišče v Podmežakli.

Emil Klinar

NOGOMET — MLADINCI

JESENICE : POLET 18:0 (10:0)

V prvi tekmi drugega kroga so jese- niški nogometaši v nedeljo, 5. oktobra, na domačem igrišču visoko premali sovratnike iz Sv. Duha pri Škofji Loki.

Kljub temu, da so domači zmagali s tako visokim rezultatom, so zamudili še najmanj deset stoodstotnih priložnosti, tako da so sicer oslavljeni gostje (nastopilo jih je samo deset) lahko zadovoljni z rezultatom.

Če po štirih kolih analiziramo nastope, vidimo, da so nogometaši Jesenic v mladinski konkurenci dosegli vseh osem možnih točk in da imajo razliko v datih

in prejetih zadetkih 52:3, ter so v tej ligi za razred boljši od vseh nasprotnikov. Če upoštevamo, da imajo razen enega igralca pravico do nastopa vsi še eno, nekateri tudi tri sezone v mladinski konkurenci, je že zdaj jasno, da je uprava nogometnega kluba Jesenice močno zgrešila, ko ni prijavila mladincev v višji rang tekmovalja. Zavedati se moramo, da se da napredovati le v močni konkurenci z močnimi nasprotniki, če želimo napredek. Zato ta rod mladih jese- niških nogometašev sigurno zasluži večjo pozornost, če si v prihodnosti želimo večjih uspehov.

Streli za Jesenice so bili: Kondić 6, Stanković 3, Marković 2, Mitrović A. 2, Džombić 1, Hodžić 2, Jašarević 1, Ščur 1.

Nastopili so: Džordževski A. (Jašarević), Marković, Mitrović I. (Kovač), Poljanšek, Mitrović A., Ščur, Razboršek (Jusofagić), Stanković, Kondić (Hodžić), Džombić, Stefanov (Džordževski V.).

V nedeljo, 12. oktobra, igrajo mladinci Jesenic v Lescah z istoimensko ekipo, ki je njihov edini resnejši nasprotnik. ZK

Članice košarkarskega kluba Jesenice v novi prvenstveni sezoni

V soboto, 11. oktobra, se prične prvenstvena sezona v prvi slovenski košarkarski ligi za članice. V prvem kolu bodo članice jese- niškega kluba igrale doma z ekipo ZKK Maribor. Tekma bo ob 18. uri v telovadnici CSUI.

Ta tekmovalna sezona je za jese- niške članice zelo pomembna; dokazati bodo morale, da so se iz perspektivne razvile v kvalitetno ekipo, ki je sposobna krojiti vrh prvenstvene lestvice. Jese- niško ekipo sestavljajo igralke, ki imajo za seboj več sezon v slovenski ligi; povprečna starost ekipe je 19 let, le polovica igralk ima še pravico do nastopa v mladinski kategoriji, ostale pa so starejše. Hkrati pa bo jese- niška ekipa druga najvišja ekipa v ligi, najvišja je ekipa ID Ježica.

Članice KK Jesenice so pričele s pripravami na prvenstvo 4. avgusta. V tem času so imele 40 treningov in 10 trening tekem, od tega štiri z mladinsko ekipo. Rezultati tekem in prikazana igra so potrdili, da Jeseničanke upravičeno računajo na visoko uvrstitev v ligi. Na trening tekmah so se pokazale tudi nekatere pomanjkljivosti, ki so posledica manjšega števila treningov igralk, ki študirajo ali hodijo v šolo v Ljubljano. Žal je to pomanjkljivost možno odpraviti le z boljšo organizacijo v klubu, ta pa zahteva svoj čas.

Strokovni svet košarkarske zveze Slovenije je sklenil, da letos v prvi slovenski ligi igra 12 ekip. Osnovni cilj razširitve lige je bila želja, da se perspektivnim igral-

presentanco sestavljajo Ilija Lupulescu, Zoran Primorac, Zoran Kalinič, Branka Batinič in Vesna Ojsteršek. Odigra se vselej vseh sedem iger, in to štiri igre moških in ena igra žensk posamezno ter po ena igra moških in mešanih dvojic.

Na Jesenicah bo jugoslovanska reprezentanca nastopila v najmočnejši postavi, Nizozemci pa so tudi že najavili imena svojih igralcev in igralk, med katerimi je vsekakor najpomembnejša evropska prvakinja Vriesekoopova. Zato se ljubiteljem bele žogice obeta prvovrsten užitek. Srečanje bo v sredo, 15. oktobra, v dvorani CSUI (ZIC).

NAMIZNI TENIS

PIONIRJI NA SELEKCIJSKIH TURNIRJIH

V Križah je bil prvi letošnji namiznoteniški turnir za najboljšie pionirje Gorenjske. Nastopilo je 20 pionirjev v dveh šestih skupinah. Zmagovalec v prvi skupini je bil Zečević iz Kranja, sledijo pa Klemen Markez z Jesenic, Slapar iz Križ ter Jeseničani Matej Križnar, Peter Rožič itn. V drugi jakostni skupini je zmagal Janc z Ljubnega, Canjuga in Višnar z Murove sta bila četrti oziroma sedmi.

Na enakem selekcijskem turnirju pionirk Gorenjske, ki je bil v Ljubnem, je zmagala Jeseničanka Urška Samar pred Sokličevjo z Ljubnega, medtem ko je bila Jeseničanka Vesna Klemenc četrta, Sabina Koselj z Murove pa šesta. V drugi jakostni skupini je zmagala Milanovičeva z Ljubnega, Maja Šest z Jesenic pa je bila druga.

Na republiškem selekcijskem turnirju najboljših članic Slovenije v Hrastniku je v drugi jakostni skupini nastopila tudi Jeseničanka Barbara Markez in zasedla deveto mesto. /S/

LIVARNA ZMAGOVALEC NOGOMETNEGA TURNIRJA

Člani sindikalne in mladinske organizacije Valjarne debele pločevine Železarne Jesenice so na Hrušici organizirali nogometni turnir, na katerem je sodelovalo pet ekip. Zmagala je ekipa Livarne pred Valjarno debele pločevine in TVD Partizanom Hrušica. Ob koncu so najboljšim podelili pokale, sodelujočim ekipam pa spominska darila.

Rezultati: TVD Partizan Hrušica : Vdrzevanje Železarne 3:1, KS ZSMS Železarne : Livarna 2:4, Valj. debele ploč. : TVD Partizan Hrušica 0:0, Valj. deb. ploč. : Livarna 0:0, TVD Partizan Hrušica : Livarna 3:4.

J.R.

